

INHOUD

I. VERANTWOORDING

II. PROGRAMMA PEUTERGROEP

III. WEGWIJS IN DE WERKWIJZER

1. Samenstelling en opzet van de serie
2. Programma-onderdelen
3. Bijbelverhaal
4. Toelichting
5. Hulpmiddelen
6. Liedjesboekjes en cassettes

IV. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

V. HET LEVEN VAN JEZUS EN GODS SCHEPPING

1. Noach maakt een boot
2. Abram, ga naar het beloofde land
3. Isaak trouwt
4. Jozef krijgt een mooie jas
5. Jozef wordt koning
6. Mozes ligt in een biezen mandje
7. God brengt Israël door de zee
8. God geeft brood
9. God geeft de sabbat
10. Neem 12 stenen uit de Jordaan
11. Jouw land, is mijn land, jouw God is mijn God
12. Hanna geeft Samuël aan God
13. Spreek Heer, Uw knecht luistert

I. VERANTWOORDING

Het Peuterlesmateriaal hoort thuis in een omvangrijk geheel van lesmateriaal voor peuters (0-3 jaar), kleuters en kinderen (4-7 jaar), tieners (12-14/15 jaar) en jongeren (15-18 jaar). Deze serie voor peuters bestaat uit vier Werkwijzers van elk dertien programma's voor een heel jaar. De inhoudelijke theologische doelstelling voor het geheel treft u hieronder aan. Daarna krijgt u de didactisch-pedagogische doelstelling onder ogen, speciaal bestemd voor het werken met peuters.

ALGEMENE DOELSTELLING

Het koningschap Gods naderbij brengen voor zover dat binnen de mogelijkheid van de mens ligt. Het gaat wezenlijk om bevrijding en herstel.

Bevrijding van angst, twijfel, egoïsme innerlijke spanningen, negatief denken en handelen, frustraties en complexen in de ervaringen van het individu door een helpen zoeken en vinden van God en zijn liefde d.m.v. Gods Woord met het oog op de werkelijke bekering in Jezus Christus. Eens die fase is bereikt, treedt het herstel van de mens als Gods beeld in werking, Gods leiding is daarbij nodig en wordt gevonden in de Schrift, die de idealen en de wegen aangeeft. De positieve ontplooiing van de mens staat daarin centraal. Hij zal dan als volwaardig schepsel zijn verantwoordelijkheid moeten leren kennen en dragen t.a.v. de aan hem gegeven natuur, planten- en dierenwereld en leven in de mensengemeenschap. Liefde voor God, mens, dier en natuur zijn daar de exponenten van en door zijn volledige inzet en het putten uit de kracht van God, zal hij als partner van God in deze wereld komen te staan. Gods Woord zal in beide fasen van bevrijding en herstel de bron van inspiratie en onderwijs dienen te zijn, zodat het richting aangeeft, motivatie en wilskracht stimuleert. Israëls heilsgeschiedenis zal als illustratie functioneren, de mens Jezus als model, omdat Hij het volmaakte beeld Gods is.

SPECIFIEKE DOELSTELLING

Het peuterlesmateriaal beoogt op zeer eenvoudige wijze kindertjes van 0-3 jaar in aanraking te brengen met een aantal fundamentele basis gegevens uit de algemene doelstelling. Het tracht op het alledaagse leven van de kleintjes in te spelen en roept de leiding op daaraan mee te werken door aandacht te besteden aan hoofd en hart en dat liefst in omgekeerde volgorde. Door middel van liedjes, vingerspelletjes, verhaaltjes, spelletjes en illustratiemateriaal wordt gepoogd de peuters te helpen in het uiten van hun gevoelens, vaardigheid op te doen met het oog op eenvoudige handelingen, zoals luisteren, bidden, zingen, imiteren en herkennen en deel te nemen in het groepsgebeuren.

Omdat juist kinderen van deze leeftijd gevoelig zijn voor de aan hen besteedde zorg en liefde, draaien de programmaatjes rondom het thema van Gods zorg en liefde voor alle mensen, dieren en planten. De zorg en de liefde, die de peuters voor mensen, dieren en planten dienen aan te leren, zijn daarmee op een natuurlijke wijze verbonden.

II. PROGRAMMA PEUTERGROEP

I	VOOROPVANG		
II	OPENING	A. Welkom B. Vertelling C. Liedje D. Gebedsvorbereiding E. Gebed	10 min.
III	ZENDING	A. Vertelling B. Liedje C. Gebed	10 min.
IV	VERJAARDAG		10 min.
V	THEMA	A. Doel B. Vertelling C. Liedje	15 min.
VI	LES	A. Tekst B. Toelichting C. Doel D. Behandeling	
		1. Inleiding 2. Hoofddeelte 3. Toepassing 4. Leertekst	
VII	SLUITING	A. Gebed B. Liedje C. Afscheid	5 min.

SAMEN OPRUIMEN!

De aangegeven tijdsduur van de onderdelen is bedoeld als richtlijn om een goede verdeling te krijgen van het lesprogramma. Probeer deze tijden aan te houden om niet in tijdnoed te raken.

III. WEGWIJS IN DE WERKWIJZER

De Werkwijzer bestaat uit 13 volledige programma's volgens de hierboven aangegeven indeling en dienen als suggestie voor het werken met peuters op sabbatochtend. De leidster kan uiteraard zoveel als zij zelf wil, toepassen, ombuigen of verder uitwerken om het programma tot een succes en zegen voor de peuters te maken. Vooraleer u aan de slag gaat, is het van groot nut, dat u onderstaande punten doorleest.

1. Samenstelling en opzet van de serie

De serie van vier Werkwijzers benadert de Bijbel op globale wijze in één jaar, zodat de peuters een ondergrond meekrijgen voor de volgende groep. Elk jaar wordt deze serie herhaald omdat peuters veel herhaling nodig hebben. Er is zoveel mogelijk rekening gehouden met de kerkelijke kalender zodat er ingespeeld wordt op het alledaagse leven van de peuter rond de feestdagen.

2. Programma-onderdelen

Vooropvang, opening, zending en thema (vier onderdelen van het sabbatprogramma) komen vier weken terug om de herhaling te bevorderen. Hoewel saai voor de leid(st)er, zeer belangrijk voor de kinderen om herkenningpunten op te bouwen en liedjes en spelletjes aan te leren.

3. Bijbelverhaal

- a. De verhalen zijn genomen zowel uit het Oude Testament als uit het Nieuwe Testament. Er wordt systematisch van de bijbeltekst uitgegaan. Deze dienen op een zo eenvoudig mogelijke wijze gebracht te worden.
- b. Bij het bijbelverhaal wordt ervan uitgegaan, dat iedere leidster het beste zelf het verhaal na het lezen van de Bijbel, "Groot Nieuws voor U" en BiWeB, in eigen stijl in kinderlijke taal weergeeft. Anders riskeert het een voorleesstukje worden, wat de les niet ten goede komt.

4. Toelichting

Belangrijk is in ieder geval de Toelichting in de Werkwijzer door te nemen, zodat u van de achtergrondinformatie en de tekstuitleg heeft kennisgenomen vóór u het verhaal aan de peuters brengt.

Uiteraard is deze informatie niet voor de peuters bestemd, maar juist voor de leid(st)er. Zij maakt dat u met veel meer plezier en inzicht aan de voorbereiding en aan het brengen van de les kunt werken.

5. Hulpmiddelen

De meeste informatie, die een mens krijgt, is visueel. Dit feit wordt uitgebuit voor viltset en zandbak te gebruiken en voor de rest van het programma zoveel mogelijk patronen van vlieseline en ander materiaal aan te bieden. In de Werkwijzer treft u patronen, werkjes, kleurplaten en stickers aan.

- a. De patronen kunnen gebruikt worden op vlieseline, papier en karton. U kunt de patronen door fotokopiëren vermenigvuldigen.
- b. De patronen kunnen als kleurplaat uitgedeeld worden.

- c. De stickers krijgen de peuters iedere sabbat mee naar huis om op de koelkast te plakken met een magneetje. Als de stickers met boeklon geplastificeerd worden blijven ze mooier. A dertien sabbatten heeft een peuter dertien verschillende gekleurde stickers op ooghoogte op de koelkast hangen. Stimuleer de moeders om de teksten en eventueel het verhaal te herhalen.
- d. Aan het begin van de werkwijzer treft u een presentiekaart aan. Iedere sabbat krijgen de peuters bij het binnenkomen een stukje om op te plakken. Na 13 sabbatten is de kaart volledig. Mist een peuter enkele stukjes door afwezigheid, plak deze dan aan het eind alsnog op anders staat het zo kaal.

De nummering van de patronen en stickers gebeurt als volgt:

- a. De patronen worden steeds bij de rubriek materiaal aangegeven en wel op de volgende wijze: 1.1; 1.2; 2.1; 2.2; 2.3 enz. Het eerste cijfer verwijst steeds naar het programma waarbij de patroon hoort. Het tweede cijfer geeft aan de hoeveelste patroon het van dit programma is.
- b. De stickers worden met k 1.1; k 1.2; k 2.1; k 2.2 enz... genummerd. Het eerste cijfer geeft opnieuw aan bij welk programma de sticker hoort. Het tweede cijfer duidt aan of het om de grote sticker voor de leidster gaat (1) of om de zes kleinere voor de peuters (2).

6. Liedjesboekjes en cassettes

Er wordt gebruik gemaakt van Zing en "Sabbatliedjes voor Peuters en Kleuters I en II". (deze laatste is in de Werkwijzer afgekort met SL.I en SL.II, met daarachter steeds het nummer van het liedje. Bijvoorbeeld SL.I 45) De daarin voorkomende liedjes zijn ook op cassette verkrijgbaar om de leid(st)ers te helpen met het aanleren van de liedjes. Zowel de boekjes als de cassettes zijn te bestellen bij:

Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie
Biltseweg 14
3735 ME BOSCH EN DUIN

IV. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Het Peuterlesmateriaal is tot stand gekomen op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van het Secretariaat voor Dagelijkse Bijbelstudie van het Kerkgenootschap der Zevendedags-Adventisten der Nederlandse Unie, Biltseweg 14, 3735 ME BOSCH EN DUIN. Laatstgenoemde bezit dan ook het copyright van deze serie. Hieraan hebben hun medewerking verleend: Coby Engelhardt, Paula Koeweiden, Thea en Rudy Van Moere. De illustraties zijn verzorgd door Esther Bosma en Eline de Ruiter.

Wees zelf enthousiast!

Uw peuters zullen daardoor aangestoken worden!

Wij wensen u veel succes!

1. NOACH MAAKT EEN BOOT

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 6: Sabbatklokken klinken

Materiaal: een belletje bij de stoel van iedere peuter bij 't binnen komen

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: alle peuters zingen

Vertelling:

Tik tak, zegt de klok.

Word wakker, zegt de klok.

Gauw opstaan.

Tik, tak, zegt de klok.

Was je gezicht en je handen goed.

Borstel je haar en poets je tanden.

Tik, tak, zegt de klok.

Neem nu je eten en melk in je glas.

Dan ben je klaar voor de sabbatschoolklas.

Materiaal: platen uit tijdschriften of een pop met benodigdheden. De platen kunnen met schuurpapier aan de achterkant op het viltbord geplakt worden. Een wekker, kartonnen borden met onderaan twee gekleurde linten, verzwaard met vislood of stuivers. De wijzers van de klok

worden van een goed afstekende kleur gemaakt. In het midden kunnen ze met een splitpen worden vastgezet.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: de leidster vertelt en deelt de klokken uit. De peuters bewegen de klok in beide handen heen en weer met de wijzers op tien uur bijvoorbeeld. De leidster laat het geluid van een klok horen.

Liedjes: SL.I 7: Luister naar de klokken
SL.I 5 Weet je wat de klok zegt?

Vertelling:

Iedere dag werken wij, maar op sabbat gaan we naar de kerk.

Vingerspel: de dagen van de week.

1. *Ik tel de dagen van de week. De Sabbat op het eind dat is de laatste,*
2. *Als de rest verdwijnt.*
3. *Eén is zondag, maandag twee, woensdag en donderdag tellen mee, vrijdag zes zoals ik zie, de Sabbat de zevende dag*
4. *Als ik naar de sabbatsschool toe mag. De Sabbat houd ik in ere*
5. *Die krijg ik van de Here*

Gebedsvoorbereiding:

Het is nu tijd met God te praten. We danken God voor alles wat Hij maakt. Hier is een tas met dingen waar we naar kunnen kijken. God heeft al die dingen gemaakt.

Materiaal: leuke tas of mand met een speelgoedbeest, wat fruit, e.d.

Groepsvorm: peuters komen bij de tas staan

Werkvorm: leidster vertelt en dankt God. Peuters kiezen een voorwerp en danken ieder apart met de leidster voor het voorwerp.

Gebed: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft.

III ZENDING

Vertelling:

God houdt van alle kinderen en zorgt voor hen.

Materiaal: kinderen van alle landen set

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en deelt uit, peuters plakken viltfiguren op.

Liedje: Zing 14: Prijst Hem, kleine kind'ren

Vertelling:

Ieder land heeft ander eten. In warme landen eten de mensen veel rijst en maïs. In koude landen veel brood en aardappelen. God geeft ons eten, want Hij houdt van ons. Toch zijn er mensen die weinig eten hebben. Als wij geld geven kunnen die mensen ook eten. Dat eten hebben we allemaal nodig om te groeien en sterk te blijven. Wij stoppen het geld in de vrachtauto. Dan kunnen we met het geld eten kopen voor die mensen. Zij hebben eten nodig om te groeien en nu gaat het eten in de vrachtauto om aan de mensen in de warme landen te brengen.

Materiaal: echte rijst, maïs, enz. Ook platen van eten uit verschillende landen voor het viltbord. Verder allerlei soorten fruit: appel, peer, sinaasappel, banaan, druiven en kersen (zie ook patroon 1.3 a+b van Peuterwerkwijzer 1).

Groepsvorm: peuters gaan door de klas om collecte op te halen

Werkvorm: peuters voelen en ruiken het eten, plakken platen op en zingen. Leidster vertelt, zingt en deelt uit.

Liedjes: SL.I 52 Voor mijn brood
SL.I 41 Ik eet zo graag een appel
SL.I 29 Een boot gaat varen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtreden om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtreden met een ronde schijf waarop staat: "Hoera, ... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij

V THEMA

Doel:

God zorgt voor ons

Vingerspel:

De regendruppels

- (1) *Spetter spat, spetter spat,*
- (2) *Zo valt de regen neer*
- (1) *Spetter spat, spetter spat*
- (3) *Alles wordt nu nat*
- (4) *Ik bid u lieve Heer,*
- (5) *Laat mijn hartje schoon en rein,*
- (6) *Als de regen zijn.*

Vertelling a:

De regendruppeltjes komen uit de wolkjes naar beneden. Zo krijgen de bloemetjes, de bomen en wij ook water te drinken. God geeft ons de wolkjes en de regen. God geeft ons ook de zon. Die is heel groot en rond en geel.

Materiaal: grote zon, wolken en regendruppels van vilt. Eventueel zelf maken aan de hand van bijlage 1.1 en 1.2. Verder zonnetjes op pijpenragers of wanten

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedje: SL.I 82 Wolkjes wit

Activiteit: leidster plaatst de zon op het bord samen met de wolken en de regendruppels. De peuters houden onder het zingen de zonnetjes op pijpenragers of wanten omhoog.

Vertelling b:

God geeft ons wolken, de regen en de zon. Soms schijnt de zon en regent het samen. Dan zien we iets heel moois. Een regenboog. Kijk wat een mooie kleuren! Zes mooie kleuren.

Wat voor kleur is dit? ROOD. Tomaten zijn rood. God maakt ze voor ons om te eten.

Wat voor kleur is dit? ORANJE. Sinaasappels zijn oranje. Dit zijn mooie vruchten die God voor ons gemaakt heeft.

Materiaal: echte tomaten en sinaasappels, regenboog van vilt of bijlage 1.3

Liedje: SL.I 48 Oh, wie maakt de ... (“vruchten” invoegen)

SL.I 49 Oh, wie kan bloemen maken (“vruchten” invoegen)

Groepsvorm: de peuters zitten bij de vertelling in de kring. Onder 't zingen lopen ze door de klas.

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Ze legt de kleuren van de regenboog in de juiste volgorde op het bord.

Activiteit: de peuters lopen al zingend door de klas. Zij mogen de oranje sinaasappels op het bord plaatsen

Vertelling c:

Wat voor kleur is dit? GEEL. Een lekkere banaan en de warme zon, die zijn geel. Kleine zachte kuikentjes zijn ook geel!

Deze kleur is ... ja, GROEN. De bomen en het gras zijn groen.

Materiaal: echte banaan, een zon van vilt (zie bijlage 1.1), speelgoedkuikens of kuikens van vilt, bomen en gras van vilt. (zie ook bijlage 1.4)

Groepsvorm: de peuters staan in kring

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en demonstreert. Peuters doen mee.

Vertelling d:

Deze kleur is ... BLAUW. De lucht is blauw.

De laatste kleur is PAARS. Druiven die zo lekker zijn om te eten zijn ook paars. En vlinders zijn soms ook paars. En vlinders zijn soms ook paars van kleur. Vlinders zijn mooi. Het is jammer dat ze zo gauw weg vliegen.

Vingerspel: 't Vlindertje

1. Fladder, fladder vlindertje	- Haak de duimen ineen en vlieg met de handen
2. Als ik je pak, dat hindert je	- Pak in de rondte 1 of 2 peuters
3. Je vliegt omhoog en omlaag	- Vlieg naar boven en naar beneden
4. Dag vlindertje, daag!	- Zwaai een paar keer.

Materiaal: vlinders van vilt (zie bijlage 1.5). Vlinders eventueel op stokjes bevestigen.

Liedje: SL.I 40 Vlindertjes

Groepsvorm: peuters lopen naar 't bord

Werkvorm: peuters brengen onder 't zingen de vlinders op het bord of bewegen de stokjes met de vlinders heen en weer.

Vertelling e:

God geeft ons de regenboog met zijn mooie kleuren. God zegt: “Ik houd van jou. Ik blijf voor je zorgen.”

Materiaal: houten stokken met gekleurde linten om de kleuren van de regenboog voor te stellen.

Groepsvorm: alle peuters in de kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Ze laat de peuters onder 't zingen de stokken heen en weer zwaaien.

Liedje: SL.I 50 Wie schiep de regenboogkleuren?

VI DE LES: NOACH MAAKT EEN BOOT

Tekst: Genesis 6:5 – 9:7

Toelichting:

De aanleiding tot de zondvloed staat duidelijk in Gen. 6:5-8 weergegeven; de “boosheid” van de mens was groot, zo groot dat alles wat, dag in dag uit, uit hem voortkwam uitsluitend slecht was.

Net zoals God tijdens de schepping “zag”, dat alles wat Hij gemaakt had “goed” was, staat hier, dat God “zag” dat alles wat de mens tot stand bracht slechts “kwaad” was (v. 5). De “boosheid” van de mens bestond uit verderven (let op de herhaling van dit werkwoord in v. 11 en 12) en ongerechtigheid (dit is een betere vertaling dan geweldenarij, omdat het om meer verkeerde daden gaat, dan alleen maar het aanwenden van geweld). Bij het verderven betreft het “kapot maken, vernietigen en corrupt zijn”. Nu Hij dit vaststelt, heeft Hij spijt over de schepping van de mens en besluit Hij er een einde aan te maken. Door de herhaling van het werkwoord “berouwen” (v. 6,7) en het gebruiken van “smartte Hem in zijn hart” (v. 6) geeft de schrijver van het verhaal aan, dat het God intens beroerde.

Slechts Noach vormt een uitzondering op zijn tijdgenoten: hij was een rechtvaardig en onberispelijk man, Noach wandelde met God (v. 9). Daarom vond Noach genade in de ogen des Heren (v. 9).

Op het ogenblik dat God de straf op de “afbrekende en vernietigende” mens uitvaardigde, bereidde Hij d.m.v. een rechtvaardige, redding voor de hele wereld en de vervulling van zijn beloften aan de mensheid voor. Met Noach hebben we niet te maken met een man, die de absolute rechtvaardigheid en onberispelijkheid heeft bereikt. De Schrift zegt heel duidelijk “Noach was onder zijn tijdgenoten ...” d.w.z. in vergelijking met zijn tijdgenoten een rechtvaardig man.

God geeft Noach de opdracht een ark (eigenlijk een kist) te maken van 150 m. lang, 25 m. breed en met 3 verdiepingen van 5 m. hoog. Het hout wat gebruikt werd, was waarschijnlijk pijnboomhout en dit werd met pek bestreken (tegen het indringen van het water). De beschrijving is verder niet duidelijk, zodat we over de vorm ervan slechts kunnen gissen.

Bij een nauwkeurige bestudering valt het op, dat Noach niet opgedragen wordt de mensen over het oordeel te vertellen, noch om hen over te halen mee in zijn “boot” te stappen. Hebr. 11:7 zegt nog duidelijk, dat hij de ark maakte “tot redding van zijn huisgezin”. Zijn geloof wordt in deze brief geprezen, omdat hij zich op de vloed voorbereidde, terwijl hij die nog nooit gezien had. Ook over de duur van zijn arbeid wordt niet gesproken. Wat de schrijver wel belangrijk vindt, is dat “Noach het deed, geheel zoals God het hem geboden had”(v. 22), waarmee hij een voorbeeldige voorloper van Mozes genoemd mag worden (zie b.v. Ex. 40:16).

- A Noach (6:10a)
- B Sem, Cham en Japhet (10b)
- C Opdracht ark te bouwen (14-16)
- D Vloed wordt aangekondigd (17)
- E Verbond met Noach (18-20)
- F Voedsel in de ark (21)
- G Bevel de ark binnen te gaan (7:1-3)
- H 7 dagen van wachten voor de vloed (4-5)
- I 7 dagen van wachten voor de vloed (7-10)
- J Intrede in de ark (11-15)
- K De Here sluit de deur (16)
- L 40 dagen vloed (17a)
- M Water stijgt (17b-18)
- N Bergen bedekt (19-20)
- O 150 dagen heerschappij van het water (21-24)
- X GOD GEDACHT NOACH (8:1)
- O' 150 dagen wegvloeien van het water (3)
- N' Bergtoppen zichtbaar (4-5)
- M' Water neemt af (5)
- L' 40 dagen beëindigen (6a)
- K' Noach opent het venster (6b)
- J' Raaf en duif verlaten de ark (7-9)
- I' 7 dagen van wachten voor het afzakken van het water (10-11)
- H' 7 dagen van wachten voor het afzakken van het water (12-13)
- G' Bevel de ark te verlaten (7-9)
- F' Voedsel buiten de ark (9:1-4)
- E' Verbond met al wat leeft (8-10)
- D' Nooit meer vloed aangekondigd (11-17)
- C' Ark (18a)
- B' Sem, Cham en Japhet (18b)
- A' Noach (19)

Ook dit zondvloedverhaal (6:10-9:19) is weer een prachtig staaltje van literair meesterschap. Zoals men in bovenstaand schema kan zien, is het zeer harmonieus en gelijkmatig opgebouwd. Het is alsof men het water van de vloed ziet opkomen, stijgen, zijn hoogtepunt bereiken, dalen en afnemen.

Op de volgende punten dient men te letten:

1. God sluit een verbond met Noach (7:17) en ook met alles wat leeft (9:1).
2. De vloed wordt aangekondigd (6:17), maar er wordt ook bekend gemaakt, dat er geen herhaling van zal plaatsvinden (9:11-17). Let op de herhalingen in dit laatste tekstgedeelte. Zij maken, dat het met klem wordt bevestigd en vastgelegd.
3. Met “toen gedacht God Noach” (8:1) komen we aan de kern van het verhaal. Hier gaat het om: God kijkt om naar Noach, zijn familie en de dieren. Hij herinnert Zich wat Hij Zich had voorgenomen met hen en maakt waar wat Hij beloofd had. Hier krijgt het verhaal een wending: het negatieve wordt verlaten en het positieve biedt zich aan (= heropbouw schepping). In Noach zijn natuurlijk de leden van zijn gezin (die hier niet worden genoemd) begrepen. De dieren vermeldt de schrijver wel apart, omdat hij duidelijk wil laten uitkomen, dat de dierenwereld zijn redding aan Noachs houding te danken heeft.

Nog enkele belangrijke punten

1. In de regenboog klinkt enerzijds door, dat God Noach en de dierenwereld heeft gered, en anderzijds de belofte van “nooit meer overstroming”. Beide aspecten verdienen veel aandacht. Het eerste vormt de kern van het verhaal (God laat zijn uitverkorene niet in de steek en vergeet hem niet); het tweede geeft het hoogtepunt aan.
2. Niet onbelangrijk in het geheel is de plaats van Noach zelf:
 - a. Zijn onberispelijkheid en rechtvaardigheid: redenen genoeg voor God om een uitzondering te maken.
 - b. Zijn punctuele geloofsgehoorzaamheid in het uitvoeren van de opdracht tegen alle logica in.
3. Door het water uit de hemel te laten neerdalen en uit de aarde te laten opkomen (7:11), doet God de situatie van voor de tweede scheppingsdag ontstaan. Daarna komt a.h.w. een hernieuwde schepping te voorschijn.
4. Noach lijkt een tweede Adam te zijn, omdat hij na de vloed dezelfde zegen en opdracht krijgt als de eerste mens: “Weest vruchtbaar, wordt talrijk en vervult de aarde” (9:1)

Doel:

Noach zorgt voor de dieren.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Tik, tik, tik, gaat het. Klop, klop, klop. Een oude man timmert. Drie mannen helpen hem. Sem, Cham en Jafet. Ze helpen hun oude vader bij het werk.

God heeft tegen Noach gezegd: “Bouw een hele grote boot. Er komt allemaal regen, de aarde wordt vol water. De boot moet goed kunnen varen.”

Materiaal: een boot van hout of karton om als ark te dienen, hamer en hout. Een gevormd en uitgehold blok tempex is zeer geschikt. Een los uitgesneden deur (zodat de dieren naar binnen en naar buiten kunnen).

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en timmert.

Hoofdedeelte

Vertelling:

De boot is klaar. God stuurt de dieren naar de ark. Twee aan twee lopen ze over de loopplank naar boven. Een vrouwtje en een mannetje. De grote olifanten en de kleine muisjes gaan naar binnen.

Ook Noach en zijn familie. God doet de deur dicht. De ark vaart en vaart heel lang over het water. Dan zakt het water weer. Boem, de boot staat vast op een berg. Noach, zijn familie en de dieren gaan weer naar buiten. Wat zijn ze blij. God zegt: “Ik zal nooit meer zóveel water op het land geven. Ik zet mijn boog aan de hemel, dat iedereen het weet.” Dat is de regenboog met zijn mooie kleuren.

Materiaal: een speelgoedboot en teil met water, poppetjes en speelgoeddiertjes. Of viltmateriaal (zie bijlage 1.6, 1.7, 1.8). Voor de regenboog en linten op stokjes, zie onder THEMA.

Groepsvorm: peuters om de teil of in een kring voor viltbord

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert het in en uit de ark gaan van Noach en zijn familie en de dieren. Leidster toont ook de regenboog en de kleuren.

Toepassing:

Liedje: SL.I 25 Noach, die bouwde eens een boot.

Materiaal: blokken

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: leidster zingt en deelt blokken uit. Peuters zingen en timmeren met twee blokken op elkaar

Liedje: SL.I 50 Wie schiep de regenboogkleuren?

Materiaal: houten stokjes met gekleurde linten: rood, oranje, geel, groen, blauw, paars.

2. ABRAM, GA NAAR HET BELOOFDE LAND

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 6: Sabbatklokken klinken

Materiaal: een belletje bij de stoel van iedere peuter bij 't binnen komen

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: alle peuters zingen

Vertelling:

Tik tak, zegt de klok.

Word wakker, zegt de klok.

Gauw opstaan.

Tik, tak, zegt de klok.

Was je gezicht en je handen goed.

Borstel je haar en poets je tanden.

Tik, tak, zegt de klok.

Neem nu je eten en melk in je glas.

Dan ben je klaar voor de sabbatschoolklas.

Materiaal: platen uit tijdschriften of een pop met benodigdheden. De platen kunnen met schuurpapier aan de achterkant op het viltbord geplakt worden. Een wekker, kartonnen borden met onderaan twee gekleurde linten, verzwaard met vislood of stuivers. De wijzers van de klok

worden van een goed afstekende kleur gemaakt. In het midden kunnen ze met een splitpen worden vastgezet.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: de leidster vertelt en deelt de klokken uit. De peuters bewegen de klok in beide handen heen en weer met de wijzers op tien uur bijvoorbeeld. De leidster laat het geluid van een klok horen.

Liedjes: SL.I 7: Luister naar de klokken
SL.I 5 Weet je wat de klok zegt?

Vertelling:

Iedere dag werken wij, maar op sabbat gaan we naar de kerk.

Vingerspel: de dagen van de week.

1. *Ik tel de dagen van de week. De Sabbat op het eind dat is de laatste,*
2. *Als de rest verdwijnt.*
3. *Eén is zondag, maandag twee, woensdag en donderdag tellen mee, vrijdag zes zoals ik zie, de Sabbat de zevende dag*
4. *Als ik naar de sabbatsschool toe mag. De Sabbat houd ik in ere*
5. *Die krijg ik van de Here*

Gebedsvoorbereiding:

Het is nu tijd met God te praten. We danken God voor alles wat Hij maakt. Hier is een tas met dingen waar we naar kunnen kijken. God heeft al die dingen gemaakt.

Materiaal: leuke tas of mand met een speelgoedbeest, wat fruit, e.d.

Groepsvorm: peuters komen bij de tas staan

Werkvorm: leidster vertelt en dankt God. Peuters kiezen een voorwerp en danken ieder apart met de leidster voor het voorwerp.

Gebed: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft.

III ZENDING

Vertelling:

God houdt van alle kinderen en zorgt voor hen.

Materiaal: kinderen van alle landen set

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en deelt uit, peuters plakken viltfiguren op.

Liedje: Zing 14: Prijst Hem, kleine kind'ren

Vertelling:

Ieder land heeft ander eten. In warme landen eten de mensen veel rijst en maïs. In koude landen veel brood en aardappelen. God geeft ons eten, want Hij houdt van ons. Toch zijn er mensen die weinig eten hebben. Als wij geld geven kunnen die mensen ook eten. Dat eten hebben we allemaal nodig om te groeien en sterk te blijven. Wij stoppen het geld in de vrachtauto. Dan kunnen we met het geld eten kopen voor die mensen. Zij hebben eten nodig om te groeien en nu gaat het eten in de vrachtauto om aan de mensen in de warme landen te brengen.

Materiaal: echte rijst, maïs, enz. Ook platen van eten uit verschillende landen voor het viltbord. Verder allerlei soorten fruit: appel, peer, sinaasappel, banaan, druiven en kersen (zie ook patroon 1.3 a+b van Peuterwerkwijzer 1).

Groepsvorm: peuters gaan door de klas om collecte op te halen

Werkvorm: peuters voelen en ruiken het eten, plakken platen op en zingen. Leidster vertelt, zingt en deelt uit.

Liedjes: SL.I 52 Voor mijn brood
SL.I 41 Ik eet zo graag een appel
SL.I 29 Een boot gaat varen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtreden om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtreden met een ronde schijf waarop staat: "Hoera, ... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij

V THEMA

Doel:

God zorgt voor ons

Vingerspel:

De regendruppels

Spetter spat, spetter spat(1) Zo valt de regen neer(2)Spetter spat, spetter spat(1) Alles wordt nu nat(3) Ik bid u lieve Heer(4) Laat mijn hartje schoon en rein,(5) Als de regen zijn(6)

Vertelling a:

De regendruppeltjes komen uit de wolkjes naar beneden. Zo krijgen de bloemetjes, de bomen en wij ook water te drinken. God geeft ons de wolkjes en de regen. God geeft ons ook de zon. Die is heel groot en rond en geel.

Materiaal: grote zon, wolken en regendruppels van vilt. Eventueel zelf maken aan de hand van bijlage 1.1 en 1.2. Verder zonnetjes op pijpenragers of wanten

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedje: SL.I 82 Wolkjes wit

Activiteit: leidster plaatst de zon op het bord samen met de wolken en de regendruppels. De peuters houden onder het zingen de zonnetjes op pijpenragers of wanten omhoog.

Vertelling b:

God geeft ons wolken, de regen en de zon. Soms schijnt de zon en regent het samen. Dan zien we iets heel moois. Een regenboog. Kijk wat een mooie kleuren! Zes mooie kleuren.

Wat voor kleur is dit? ROOD. Tomaten zijn rood. God maakt ze voor ons om te eten.

Wat voor kleur is dit? ORANJE. Sinaasappels zijn oranje. Dit zijn mooie vruchten die God voor ons gemaakt heeft.

Materiaal: echte tomaten en sinaasappels, regenboog van vilt of bijlage 1.3

Liedje: SL.I 48 Oh, wie maakt de ... (“vruchten” invoegen)

SL.I 49 Oh, wie kan bloemen maken (“vruchten” invoegen)

Groepsvorm: de peuters zitten bij de vertelling in de kring. Onder 't zingen lopen ze door de klas.

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Ze legt de kleuren van de regenboog in de juiste volgorde op het bord.

Activiteit: de peuters lopen al zingend door de klas. Zij mogen de oranje sinaasappels op het bord plaatsen

Vertelling c:

Wat voor kleur is dit? GEEL. Een lekkere banaan en de warme zon, die zijn geel. Kleine zachte kuikentjes zijn ook geel!

Deze kleur is ... ja, GROEN. De bomen en het gras zijn groen.

Materiaal: echte banaan, een zon van vilt (zie bijlage 1.1), speelgoedkuikens of kuikens van vilt, bomen en gras van vilt. (zie ook bijlage 1.4)

Groepsvorm: de peuters staan in kring

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en demonstreert. Peuters doen mee.

Vertelling d:

Deze kleur is ... BLAUW. De lucht is blauw.

De laatste kleur is PAARS. Druiven die zo lekker zijn om te eten zijn ook paars. En vlinders zijn soms ook paars. En vlinders zijn soms ook paars van kleur. Vlinders zijn mooi. Het is jammer dat ze zo gauw weg vliegen.

Vingerspel: 't Vlindertje

1. Fladder, fladder vlindertje	- Haak de duimen ineen en vlieg met de handen
2. Als ik je pak, dat hindert je	- Pak in de rondte 1 of 2 peuters
3. Je vliegt omhoog en omlaag	- Vlieg naar boven en naar beneden
4. Dag vlindertje, daag!	- Zwaai een paar keer.

Materiaal: vlinders van vilt (zie bijlage 1.5). Vlinders eventueel op stokjes bevestigen.

Liedje: SL.I 40 Vlindertjes

Groepsvorm: peuters lopen naar 't bord

Werkvorm: peuters brengen onder 't zingen de vlinders op het bord of bewegen de stokjes met de vlinders heen en weer.

Vertelling e:

God geeft ons de regenboog met zijn mooie kleuren. God zegt: "Ik houd van jou. Ik blijf voor je zorgen."

Materiaal: houten stokken met gekleurde linten om de kleuren van de regenboog voor te stellen.

Groepsvorm: alle peuters in de kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Ze laat de peuters onder 't zingen de stokken heen en weer zwaaien.

Liedje: SL.I 50 Wie schiep de regenboogkleuren?

VI

DE LES: ABRAM, GA NAAR HET BELOOFDE LAND

Abraham wordt de vader van alle gelovigen genoemd en terecht! Het was een man, die een uitzonderlijk vertrouwen aan de dag legde! Hij woonde rond ± 1800 v. Chr. in Ur en later in Haran. Beide steden lagen in het zogenaamde Tweestromenland (Mesopotamië), het huidige Iran. De bevolking hield er een polytheïstische godsdienst (veelgodendom) op na en het is niet onwaarschijnlijk, dat zijn vader Terach een handelaar in afgodenbeeldjes was. De meerderheid van zijn familieleden had samengestelde namen, waarin de namen van goden (vnl. die van de maangodin) voorkwamen. Dus genoeg aanleiding om te mogen veronderstellen, dat Abraham een man was, die in een heidense geboortestreek woonde en die deel uitmaakte van een heidens gezin temidden van een heidens volk. Het is dan nog maar de vraag of Abraham op het ogenblik, dat hij geroepen werd, al een aanbidder van de ware God van hemel en aarde was of niet. Als het laatste het geval was, wordt zijn geloofsdaad nog uitzonderlijker! Want het is heel wat om je geboortestreek, je familie en je vaders huis te verlaten en naar een onbekende bestemming te gaan op aanzetten van een God, die je niet kent. Maar als Abraham inderdaad gehoor heeft gegeven aan de opdracht van een voor hem onbekende God, dan is dit wel heel bijzonder!

Bij de opdracht valt op, dat God van hem verlangt weg te trekken, zonder hem de bestemming aan te geven: “naar het land dat Ik je wijzen zal”. Menig arts, leraar of predikant aanvaardt het om met z'n gezin naar één of ander ontwikkelingsland te trekken, maar ... hij weet dan wel of het Kenia, Colombia of Haïti wordt. Hij kan zich op één of andere manier voorbereiden. Abraham krijgt echter een ‘ticket’ met een onbekende bestemming. En hij gaat! Doe hem dat maar eens na! Het enige wat aanlokkelijk klonk was, dat er een belofte en een zegen aan verbonden was: “een talrijk nageslacht” en “een naam maken”. Dat sprak enorm tot de verbeelding van de oud-oosterse mens, die zijn hele leven inzette voor zijn nageslacht en zijn naam! Dat maakte zijn bestaan zinvol! Maar wanneer Abraham zijn familieleden, op zijn neef Lot na, in Haran heeft achtergelaten en de lange reis (± 800 km.) heeft volbracht, komt hij in Kanaän aan en krijgt hij van God te horen, dat “dit het land is, dat Ik aan jou en aan al je kinderen wil geven”. De man, die het erop gewaagd heeft, de voor hem – misschien – onbekende God geloof te schenken en vertrouwen, krijgt nu – zonder erom gevraagd te hebben – een extra belofte! En geen kleine ... reken maar!

Op zijn doortocht in het land maakt hij noodgedwongen een aantal haltes en maakt hij een stapel stenen. Daar roept hij dan ook Gods naam aan! Door dit te doen neemt hij a.h.w. het land voor zijn God in bezit. Het heeft dus niets te maken met een soort evangeliseren, maar een oud-oosterse gewoonte inzake eigendomsverklaring! Het gaat verder om een soort gedenkteken om de verschijning van God aan hem (12:7) te gedenken en Hem zijn dank te betuigen! Het is zeer onwaarschijnlijk dat Abraham geofferd zou hebben. In de tekst is hiervan niets te vinden. Dit altaar van Abraham is van een soort, dat in Jozua 22 te vinden is.

Doel:

God wil dat wij eerst aan anderen denken

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Hier is een waterschildpad. Kijk, hij heeft zijn huis op zijn rug! Als hij ergens wil wonen, steekt hij zijn kop en zijn staart naar buiten en hij gaat lopen. Zijn huis gaat vanzelf mee!

Materiaal: een echte waterschildpad of één van plastic

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling (1):

Vandaag hebben we een verhaal over een man, die ook ergens anders wilde gaan wonen. Hij was geen waterschildpad, die alleen maar zijn kop en staart mest uitsteken en lopen! Nee, deze meneer had een heleboel te verhuizen. Zijn naam was Abram en hij had veel schapen, paarden, koeien, geiten, kamelen en ezels en heel veel knechten met hun kinderen. Er waren geen verhuisauto's en geen koffers. Alles wordt ingepakt. De pakken gaan op de ruggen van de dieren. De mensen dragen ook pakken. Waarheen gaan ze? Abram weet het niet. God wijst de weg. De kamelen sjokken voort. De reis is heel ver. Ze zijn zo moe. Wat zijn ze blij als ze in het nieuwe land komen. God zegt: "Abram, ... je krijgt zoveel kinderen als er sterren zijn."

Materiaal: poppetjes, speelgoedieren, pakjes of alles in vilt. (zie bijlage 2.1 en 2.2)

Groepsvorm: alle peuters in de kring

Werkvorm: leidster vertelt en laat de stoet lopen, peuters luisteren

Liedje: SL.I 47: Abram ging op reis

Vertelling (2):

De neef van Abram gaat ook mee. Hij heet Lot. Samen hebben ze zoveel dieren, dat er niet genoeg gras is. Abram laat Lot kiezen waar hij wil gaan wonen in het nieuwe land. Dat is aardig van Abram. Lot mag eerst kiezen en hij kiest het allermooiste stuk met veel gras bij het water. Abram heeft een minder mooi stuk land.

Materiaal: zandbak of viltmateriaal

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing:

Vertelling:

Het regent. Tineke blijft binnen. Marion komt op bezoek. Samen gaan ze met poppen spelen. Tineke pakt gauw de mooiste pop. Daar komt mama met koekjes en limonade. Tineke pakt gauw het grootste koekje en het volste glas. Mama ziet het. “Tineke”, zegt ze, “als je samen bent moet je samen delen. Geef jij het grootste koekje aan Marion en jij neemt het volste glas. Zo heb je ieder wat. Na het drinken mag Marion jouw nieuwe pop lenen, dan heb je eerlijk gedeeld. Delen is leuk, want als je deelt heb je allebei plezier.”

Materiaal: speelgoed en bijlage 2.3 en 2.4

Groepsvorm: peuters zitten in twee groepen

Werkvorm: de leidster deelt het speelgoed uit aan de helft van de kinderen. Ze krijgen ieder twee stuks. Dit speelgoed delen ze met de kinderen zonder speelgoed.

Liedjes: SL.I 33: ‘k Speel met jou
 SL.I 70: Ik deel met jou mijn auto’s
 SL.I 77: Ik leen aan jou

Leertekst:

“Abram, ga naar het beloofde land.” Genesis 12:1 (zie bijlage k.2.1)

VII SLUITING

Gebedje: leidster dankt met peuters

Liedje: SL.I 54 De sabbatschool gaat sluiten.

Groepsvorm: de peuters lopen rond in een kring.

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.2.2)

3. ISAAK TROUWT

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 6: Sabbatklokken klinken

Materiaal: een belletje bij de stoel van iedere peuter bij 't binnen komen

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: alle peuters zingen

Vertelling:

Tik tak, zegt de klok.

Word wakker, zegt de klok.

Gauw opstaan.

Tik, tak, zegt de klok.

Was je gezicht en je handen goed.

Borstel je haar en poets je tanden.

Tik, tak, zegt de klok.

Neem nu je eten en melk in je glas.

Dan ben je klaar voor de sabbatschoolklas.

Materiaal: platen uit tijdschriften of een pop met benodigdheden. De platen kunnen met schuurpapier aan de achterkant op het viltbord geplakt worden. Een wekker, kartonnen borden met onderaan twee gekleurde linten, verzwaard met vislood of stuivers. De wijzers van de klok

worden van een goed afstekende kleur gemaakt. In het midden kunnen ze met een splitpen worden vastgezet.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: de leidster vertelt en deelt de klokken uit. De peuters bewegen de klok in beide handen heen en weer met de wijzers op tien uur bijvoorbeeld. De leidster laat het geluid van een klok horen.

Liedjes: SL.I 7: Luister naar de klokken
SL.I 5 Weet je wat de klok zegt?

Vertelling:

Iedere dag werken wij, maar op sabbat gaan we naar de kerk.

Vingerspel: de dagen van de week.

1. *Ik tel de dagen van de week. De Sabbat op het eind dat is de laatste,*
2. *Als de rest verdwijnt.*
3. *Eén is zondag, maandag twee, woensdag en donderdag tellen mee, vrijdag zes zoals ik zie, de Sabbat de zevende dag*
4. *Als ik naar de sabbatsschool toe mag. De Sabbat houd ik in ere*
5. *Die krijg ik van de Here*

Gebedsvoorbereiding:

Het is nu tijd met God te praten. We danken God voor alles wat Hij maakt. Hier is een tas met dingen waar we naar kunnen kijken. God heeft al die dingen gemaakt.

Materiaal: leuke tas of mand met een speelgoedbeest, wat fruit, e.d.

Groepsvorm: peuters komen bij de tas staan

Werkvorm: leidster vertelt en dankt God. Peuters kiezen een voorwerp en danken ieder apart met de leidster voor het voorwerp.

Gebed: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft.

III ZENDING

Vertelling:

God houdt van alle kinderen en zorgt voor hen.

Materiaal: kinderen van alle landen set

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en deelt uit, peuters plakken viltfiguren op.

Liedje: Zing 14: Prijst Hem, kleine kind'ren

Vertelling:

Ieder land heeft ander eten. In warme landen eten de mensen veel rijst en maïs. In koude landen veel brood en aardappelen. God geeft ons eten, want Hij houdt van ons. Toch zijn er mensen die weinig eten hebben. Als wij geld geven kunnen die mensen ook eten. Dat eten hebben we allemaal nodig om te groeien en sterk te blijven. Wij stoppen het geld in de vrachtauto. Dan kunnen we met het geld eten kopen voor die mensen. Zij hebben eten nodig om te groeien en nu gaat het eten in de vrachtauto om aan de mensen in de warme landen te brengen.

Materiaal: echte rijst, maïs, enz. Ook platen van eten uit verschillende landen voor het viltbord. Verder allerlei soorten fruit: appel, peer, sinaasappel, banaan, druiven en kersen (zie ook patroon 1.3 a+b van Peuterwerkwijzer 1).

Groepsvorm: peuters gaan door de klas om collecte op te halen

Werkvorm: peuters voelen en ruiken het eten, plakken platen op en zingen. Leidster vertelt, zingt en deelt uit.

Liedjes: SL.I 52 Voor mijn brood
SL.I 41 Ik eet zo graag een appel
SL.I 29 Een boot gaat varen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtrepn om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtrepn met een ronde schijf waarop staat: "Hoera, ... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij

V THEMA

Doel:

God zorgt voor ons

Vingerspel:

De regendruppels

Spetter spat, spetter spat, (1)

Zo valt de regen neer (2)

Spetter spat, spetter spat (1)

Alles wordt nu nat (3)

Ik bid u lieve Heer, (4)

Laat mijn hartje schoon en rein, (5)

Als de regen zijn. (6)

Vertelling a:

De regendruppeltjes komen uit de wolkjes naar beneden. Zo krijgen de bloemetjes, de bomen en wij ook water te drinken. God geeft ons de wolkjes en de regen. God geeft ons ook de zon. Die is heel groot en rond en geel.

Materiaal: grote zon, wolken en regendruppels van vilt. Eventueel zelf maken aan de hand van bijlage 1.1 en 1.2. Verder zonnetjes op pijpenragers of wanten

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedje: SL.I 82 Wolkjes wit

Activiteit: leidster plaatst de zon op het bord samen met de wolken en de regendruppels. De peuters houden onder het zingen de zonnetjes op pijpenragers of wanten omhoog.

Vertelling b:

God geeft ons wolken, de regen en de zon. Soms schijnt de zon en regent het samen. Dan zien we iets heel moois. Een regenboog. Kijk wat een mooie kleuren! Zes mooie kleuren.

Wat voor kleur is dit? ROOD. Tomaten zijn rood. God maakt ze voor ons om te eten.

Wat voor kleur is dit? ORANJE. Sinaasappels zijn oranje. Dit zijn mooie vruchten die God voor ons gemaakt heeft.

Materiaal: echte tomaten en sinaasappels, regenboog van vilt of bijlage 1.3

Liedje: SL.I 48 Oh, wie maakt de ... (“vruchten” invoegen)

SL.I 49 Oh, wie kan bloemen maken (“vruchten” invoegen)

Groepsvorm: de peuters zitten bij de vertelling in de kring. Onder 't zingen lopen ze door de klas.

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Ze legt de kleuren van de regenboog in de juiste volgorde op het bord.

Activiteit: de peuters lopen al zingend door de klas. Zij mogen de oranje sinaasappels op het bord plaatsen

Vertelling c:

Wat voor kleur is dit? GEEL. Een lekkere banaan en de warme zon, die zijn geel. Kleine zachte kuikentjes zijn ook geel!

Deze kleur is ... ja, GROEN. De bomen en het gras zijn groen.

Materiaal: echte banaan, een zon van vilt (zie bijlage 1.1), speelgoedkuikens of kuikens van vilt, bomen en gras van vilt. (zie ook bijlage 1.4)

Groepsvorm: de peuters staan in kring

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en demonstreert. Peuters doen mee.

Vertelling d:

Deze kleur is ... BLAUW. De lucht is blauw.

De laatste kleur is PAARS. Druiven die zo lekker zijn om te eten zijn ook paars. En vlinders zijn soms ook paars. En vlinders zijn soms ook paars van kleur. Vlinders zijn mooi. Het is jammer dat ze zo gauw weg vliegen.

Vingerspel: 't Vlindertje

1. Fladder, fladder vlindertje	- Haak de duimen ineen en vlieg met de handen
2. Als ik je pak, dat hindert je	- Pak in de rondte 1 of 2 peuters
3. Je vliegt omhoog en omlaag	- Vlieg naar boven en naar beneden
4. Dag vlindertje, daag!	- Zwaai een paar keer.

Materiaal: vlinders van vilt (zie bijlage 1.5). Vlinders eventueel op stokjes bevestigen.

Liedje: SL.I 40 Vlindertjes

Groepsvorm: peuters lopen naar 't bord

Werkvorm: peuters brengen onder 't zingen de vlinders op het bord of bewegen de stokjes met de vlinders heen en weer.

Vertelling e:

God geeft ons de regenboog met zijn mooie kleuren. God zegt: “Ik houd van jou. Ik blijf voor je zorgen.”

Materiaal: houten stokken met gekleurde linten om de kleuren van de regenboog voor te stellen.

Groepsvorm: alle peuters in de kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Ze laat de peuters onder 't zingen de stokken heen en weer zwaaien.

Liedje: SL.I 50 Wie schiep de regenboogkleuren?

VI DE LES: ISAAK TROUWT

Tekst: Genesis 24

Toelichting:

Dit vrij lange verhaal is mooi en charmant. Het verloop van de gebeurtenissen is eenvoudig en vloeiend:

- a. Abraham geeft Eliëzer een opdracht (1-9)
- b. De reis van Eliëzer (10-61)
- c. Ontmoeting Isaak – Rebekka (62-67)

Abraham is hoogbejaard en Sara is gestorven (23:19). Hij vindt het nodig – nu hij nog in leven is – maatregelen te treffen voor het huwelijk van zijn zoon Isaak. Per slot van rekening had God hem een talrijk nageslacht beloofd. Nu regelt hij dit waarschijnlijk zonder Isaak daarin te betrekken. Dat het voor Abraham om een dooernstige zaak gaat, blijkt uit de eed, die hij door zijn belangrijkste knecht laat zweren! Eliëzer moet bij de “Here, de God des hemels en der aarde” zweren. Maar ook de inhoud van de eed verraadt het serieuze van de zaak. Eerst negatief:

(a) gij geen vrouw zult nemen uit de dochters der Kanaänieten, in wier midden ik woon (v. 3 en 37);

(b) wacht u ervoor mijn zoon daarheen terug te brengen (v. 6 en 8).

Beide tweemaal herhaald en vrij absoluut onder woorden gebracht!

Dan positief: gij zult naar mijn land en naar mijn maagschap gaan om een vrouw te nemen voor mijn zoon Isaak (v. 4, 7, 38 en 40).

Dit uitdrukkelijk positieve wordt viermaal herhaald en versterkt daardoor het vorige met klem. Abraham laat er geen twijfel over bestaan, dat de vrouw voor zijn Isaak uit zijn stam of clan moet komen. Het gaat hier niet om de zuiverheid van het ras veilig te stellen, maar om de vrijwaring van zijn zoon voor de onzedelijkheid van de Kanaänieten! De huwelijksverbintenissen van Esau (26:34 e.v.) met Kanaänitische vrouwen hebben nooit de goedkeuring der patriarchen kunnen wegdragen (27:46; 28:1b).

Ook wil hij niet dat Isaak naar haar toe gaat, maar dat de vrouw naar hem toe moet komen. Isaak moet absoluut in het aan hem beloofde land blijven! Wanneer Eliëzer de mogelijkheid oppert dat de vrouw in kwestie (v. 5 en 39) misschien niet mee wil komen, reageert Abraham heftig: Isaak

mag in elk geval niet gaan, en als zij niet wil, dan gaat het niet door en is Eliëzer van zijn plicht ontslagen (v. 8 en 41)!

Voor Abraham is een compromis uitgesloten. Het verhaal spitst zich daarna toe op de plichtsgetrouwheid van Eliëzer, die zijn opdracht zeer nauwgezet en met de betrokkenheid van zijn hele persoon uitvoert. Hij legt de lange afstand af en betreft daarna, in deze toch al niet gemakkelijke kwestie, God ten volle in zijn probleem (v. 12): de familie van Abraham vinden. Daarbij vraagt hij een teken van God. Niet zo maar wat, maar een teken dat aan een hele reeks voorwaarden moet voldoen: het meisje dient

- 1) precies de verlangde woorden te spreken,
- 2) precies de verlangde handelingen uit te voeren.

Van toeval kan dan geen sprake zijn! En het gebeurt zoals hij het zich had voorgesteld. Een teken dat ondanks de vele voorwaarden, zich toch realiseert, kan niet anders dan van God komen en betekent dan meteen, dat God ook juist dit meisje Rebekka voor Isaak heeft gekozen.

Eliëzer is hiervan ondersteboven en zijn dankgebed liegt er dan ook niet om:

“Geprezen zij de Here, de God van mijn heer Abraham, die zijn goedertierenheid (= betrokkenheid, solidariteit) en trouw (= waarachtigheid) niet onttrokken heeft aan mijn heer,”...

Eliëzer stelt vast, dat God zijn meester – ook nu hij oud geworden is – niet in de steek laat, maar in tegendeel duidelijk maakt, dat deze nog altijd op Hem kan rekenen en bouwen.

“... wat mij aangaat, de Here heeft mij geleid...”

Met andere woorden Eliëzer twijfelt er geen minuut aan of God achter dit teken staat; dit staat voor hem als een paal boven water!

De gesprekken bij Laban hebben één punt gemeen: Eliëzer wil zo snel mogelijk met Rebekka naar Kanaän vertrekken en stelt dan ook alles in het werk om dit uit te voeren. Zeer interessant zijn de woorden, die hij aan Laban en Bethuel, de ouders van Rebekka, richt:

“nu dan, indien gij liefde en trouw wilt bewijzen aan mijn heer ...” (v. 49)

Het woordpaar liefde en trouw is in het Hebreeuws precies hetzelfde als wat in v. 27 gebruikt wordt. De vertaling van het NBG heeft echter de eerste keer (v. 27) niet “liefde”, maar het woord “goedertierenheid” staan. Eliëzer wil dus eigenlijk aan hen vragen of zij aan Abraham, net zoals God dat gedaan heeft, betrokkenheid en waarachtigheid willen bewijzen. Anders gezegd: mag Abraham op hun “daad-werkelijke” steun in deze zaak rekenen? Krijgt hij “werkelijk” hun dochter voor zijn zoon mee? God heeft het zijne al gedaan, nu is het aan hen! Ze stemmen toe, want ze zien er de hand van God in (v. 50), maar proberen nog wat uitstel te krijgen (v. 53). Na aandringen van Eliëzer mag Rebekka zelf beslissen (v. 57-59). Ze gaat mee.

Zo werken God, Eliëzer, Laban en Bethuel en Rebekka allen mee aan de vervulling van Abrahams wens!

Verklaring

v.2 “Leg uw hand onder mijn heup” Dit betekent in de nabijheid van de voortplantingsorganen. De rede kan tweeërlei zijn:

- a. vanwege de verbondsritus der besnijdenis;
- b. omdat de nakomelingschap in de lendenen aanwezig wordt geacht.

- v.3 De eed werd gewoonlijk afgelegd door de handen ten hemel op te heffen.
- v.4 Dat de vader de bruid kiest, kwam meer voor. Een huwelijk tussen neef en nicht was niet zeldzaam.
- 4.62-7 Het is merkwaardig, dat Eliëzer niet naar Abraham gaat, maar zich rechtstreeks naar Isaak begeeft. Hij noemt Isaak ook “mijn meester” (v. 65). Beide gegevens zouden erop kunnen wijzen dat Abraham intussen overleden is (dit verklaart misschien ook de haast van Eliëzer?).
- v.64 De oosterse wellevendheid vraagt dat een vrouw niet blijft rijden in het bijzijn van een vreemde man; dus stijgt Rebekka af.
- v. 65 Rebekka bedekt zich met een sluier, want de bruid mag pas gezien worden na de voltrekking van het huwelijk, of men heeft hier met een regel der etiquette te maken.

Doel:

Een goede vriend(in) is veel waard.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Abraham is oud. Hij is alleen. Sara is er niet meer. Zijn zoon Isaak is ook alleen. Hij heeft geen vrouw. Isaak is verdrietig, want het is niet leuk om alleen te zijn. Abraham laat een lieve vrouw zoeken. Heel ver weg woont een lieve vrouw. Ze heet Rebekka. De knecht van Abraham gaat haar halen. Hij brengt Rebekka naar Isaak.

Materiaal: bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling:

Het is een lange reis. De kamelen lopen langzaam. Rebekka rijdt op een kameel. Ze rijdt naar Isaak, want ze gaat met hem trouwen. Isaak loopt naar buiten. Daar ziet hij de kamelen heel in de verte. Ze komen steeds dichterbij. Als Rebekka afstapt neemt Isaak haar mee naar huis. Isaak en Rebekka trouwen. Isaak vindt Rebekka heel lief. Nu blijven ze altijd samen wonen. Ze zijn goede vrienden.

Na een tijdje krijgen Isaak en Rebekka twee baby's, een tweeling. Het zijn twee jongens. Wat zijn ze blij met de jongens. God heeft goed gezorgd voor Isaak en Rebekka. Hij is ook hun Vriend.

Materiaal: bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: de peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing:

Vertelling:

Daniël is in de crèche. Wat veel kinderen zijn er in de crèche. Hij knijpt in mama's hand. Hij mag hier spelen bij de juf. Mama gaat naar huis. Straks komt ze hem halen. Daniël huult een beetje. Wim rijdt op de tractor. Het is een hele mooie. Wim ziet dat Daniël huult. Hij geeft de tractor aan hem. Wat lief van Wim. Hij is een vriend. Wim speelt met Daniël. Ze zijn goede vrienden. Zo kunnen wij ook vrienden zijn net als Wim, want God is onze grote Vriend.

Materiaal: bijlagen 3.1 en 3.2 en speelgoed.

Groepsvorm: peuters lopen naar elkaar toe

Werkvorm: leidster vertelt, peuters delen speelgoed. (de helft krijgt twee stuks en geeft er één weg)

Liedjes: SL.I 24: Heb je soms verdriet of pijn
SL.I 77: Ik leen aan jou

Leertekst:

“Isaak trouwt” Genesis 24:67 (zie bijlage k.3.1)

VII SLUITING

Gebedje: leidster dankt met peuters.

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten.

Groepsvorm: de peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand. Bij ‘tot ziens’ laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.3.2).

4. JOZEF KRIJGT EEN MOOIE JAS

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 6: Sabbatklokken klinken

Materiaal: een belletje bij de stoel van iedere peuter bij 't binnen komen

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: alle peuters zingen

Vertelling:

Tik tak, zegt de klok.

Word wakker, zegt de klok.

Gauw opstaan.

Tik, tak, zegt de klok.

Was je gezicht en je handen goed.

Borstel je haar en poets je tanden.

Tik, tak, zegt de klok.

Neem nu je eten en melk in je glas.

Dan ben je klaar voor de sabbatschoolklas.

Materiaal: platen uit tijdschriften of een pop met benodigdheden. De platen kunnen met schuurpapier aan de achterkant op het viltbord geplakt worden. Een wekker, kartonnen borden met onderaan twee gekleurde linten, verzwaard met vislood of stuivers. De wijzers van de klok

worden van een goed afstekende kleur gemaakt. In het midden kunnen ze met een splitpen worden vastgezet.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: de leidster vertelt en deelt de klokken uit. De peuters bewegen de klok in beide handen heen en weer met de wijzers op tien uur bijvoorbeeld. De leidster laat het geluid van een klok horen.

Liedjes: SL.I 7: Luister naar de klokken
SL.I 5 Weet je wat de klok zegt?

Vertelling:

Iedere dag werken wij, maar op sabbat gaan we naar de kerk.

Vingerspel: de dagen van de week.

1. *Ik tel de dagen van de week. De Sabbat op het eind dat is de laatste,*
2. *Als de rest verdwijnt.*
3. *Eén is zondag, maandag twee, woensdag en donderdag tellen mee, vrijdag zes zoals ik zie, de Sabbat de zevende dag*
4. *Als ik naar de sabbatsschool toe mag. De Sabbat houd ik in ere*
5. *Die krijg ik van de Here*

Gebedsvoorbereiding:

Het is nu tijd met God te praten. We danken God voor alles wat Hij maakt. Hier is een tas met dingen waar we naar kunnen kijken. God heeft al die dingen gemaakt.

Materiaal: leuke tas of mand met een speelgoedbeest, wat fruit, e.d.

Groepsvorm: peuters komen bij de tas staan

Werkvorm: leidster vertelt en dankt God. Peuters kiezen een voorwerp en danken ieder apart met de leidster voor het voorwerp.

Gebed: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft.

III ZENDING

Vertelling:

God houdt van alle kinderen en zorgt voor hen.

Materiaal: kinderen van alle landen set

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en deelt uit, peuters plakken viltfiguren op.

Liedje: Zing 14: Prijst Hem, kleine kind'ren

Vertelling:

Ieder land heeft ander eten. In warme landen eten de mensen veel rijst en maïs. In koude landen veel brood en aardappelen. God geeft ons eten, want Hij houdt van ons. Toch zijn er mensen die weinig eten hebben. Als wij geld geven kunnen die mensen ook eten. Dat eten hebben we allemaal nodig om te groeien en sterk te blijven. Wij stoppen het geld in de vrachtauto. Dan kunnen we met het geld eten kopen voor die mensen. Zij hebben eten nodig om te groeien en nu gaat het eten in de vrachtauto om aan de mensen in de warme landen te brengen.

Materiaal: echte rijst, maïs, enz. Ook platen van eten uit verschillende landen voor het viltbord. Verder allerlei soorten fruit: appel, peer, sinaasappel, banaan, druiven en kersen (zie ook patroon 1.3 a+b van Peuterwerkwijzer 1).

Groepsvorm: peuters gaan door de klas om collecte op te halen

Werkvorm: peuters voelen en ruiken het eten, plakken platen op en zingen. Leidster vertelt, zingt en deelt uit.

Liedjes: SL.I 52 Voor mijn brood
SL.I 41 Ik eet zo graag een appel
SL.I 29 Een boot gaat varen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

De jarige mag in het midden of op een stoel gaan staan. Hij of zij krijgt een mooie ketting van vlechtrepn om en een pakje.

Materiaal: ketting van vlechtrepn met een ronde schijf waarop staat: "Hoera, ... is jarig." Daaronder ronde schijfjes met 1-2-3-4, naar gelang de leeftijd van het kind; cadeautje

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring, de jarige in het midden

Werkvorm: leidster vertelt en zingt met de peuters

Liedjes: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (zingen met "onze Jantje" enz)
SL.I 66: Jezus groeide net als wij

V THEMA

Doel:

God zorgt voor ons

Vingerspel:

De regendruppels

Spetter spat, spetter spat, (1) Zo valt de regen neer (2) Spetter spat, spetter spat (1) Alles wordt nu nat (3) Ik bid u lieve Heer, (4) Laat mijn hartje schoon en rein, (5) Als de regen zijn. (6)

Vertelling a:

De regendruppeltjes komen uit de wolkjes naar beneden. Zo krijgen de bloemetjes, de bomen en wij ook water te drinken. God geeft ons de wolkjes en de regen. God geeft ons ook de zon. Die is heel groot en rond en geel.

Materiaal: grote zon, wolken en regendruppels van vilt. Eventueel zelf maken aan de hand van bijlage 1.1 en 1.2. Verder zonnetjes op pijpenragers of wanten

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedje: SL.I 82 Wolkjes wit

Activiteit: leidster plaatst de zon op het bord samen met de wolken en de regendruppels. De peuters houden onder het zingen de zonnetjes op pijpenragers of wanten omhoog.

Vertelling b:

God geeft ons wolken, de regen en de zon. Soms schijnt de zon en regent het samen. Dan zien we iets heel moois. Een regenboog. Kijk wat een mooie kleuren! Zes mooie kleuren.

Wat voor kleur is dit? ROOD. Tomaten zijn rood. God maakt ze voor ons om te eten.

Wat voor kleur is dit? ORANJE. Sinaasappels zijn oranje. Dit zijn mooie vruchten die God voor ons gemaakt heeft.

Materiaal: echte tomaten en sinaasappels, regenboog van vilt of bijlage 1.3

Liedje: SL.I 48 Oh, wie maakt de ... (“vruchten” invoegen)

SL.I 49 Oh, wie kan bloemen maken (“vruchten” invoegen)

Groepsvorm: de peuters zitten bij de vertelling in de kring. Onder 't zingen lopen ze door de klas.

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Ze legt de kleuren van de regenboog in de juiste volgorde op het bord.

Activiteit: de peuters lopen al zingend door de klas. Zij mogen de oranje sinaasappels op het bord plaatsen

Vertelling c:

Wat voor kleur is dit? GEEL. Een lekkere banaan en de warme zon, die zijn geel. Kleine zachte kuikentjes zijn ook geel!

Deze kleur is ... ja, GROEN. De bomen en het gras zijn groen.

Materiaal: echte banaan, een zon van vilt (zie bijlage 1.1), speelgoedkuikens of kuikens van vilt, bomen en gras van vilt. (zie ook bijlage 1.4)

Groepsvorm: de peuters staan in kring

Werkvorm: leidster vertelt, zingt en demonstreert. Peuters doen mee.

Vertelling d:

Deze kleur is ... BLAUW. De lucht is blauw.

De laatste kleur is PAARS. Druiven die zo lekker zijn om te eten zijn ook paars. En vlinders zijn soms ook paars. En vlinders zijn soms ook paars van kleur. Vlinders zijn mooi. Het is jammer dat ze zo gauw weg vliegen.

Vingerspel: 't Vlindertje

1. Fladder, fladder vlindertje	- Haak de duimen ineen en vlieg met de handen
2. Als ik je pak, dat hindert je	- Pak in de rondte 1 of 2 peuters
3. Je vliegt omhoog en omlaag	- Vlieg naar boven en naar beneden
4. Dag vlindertje, daag!	- Zwaai een paar keer.

Materiaal: vlinders van vilt (zie bijlage 1.5). Vlinders eventueel op stokjes bevestigen.

Liedje: SL.I 40 Vlindertjes

Groepsvorm: peuters lopen naar 't bord

Werkvorm: peuters brengen onder 't zingen de vlinders op het bord of bewegen de stokjes met de vlinders heen en weer.

Vertelling e:

God geeft ons de regenboog met zijn mooie kleuren. God zegt: "Ik houd van jou. Ik blijf voor je zorgen."

Materiaal: houten stokken met gekleurde linten om de kleuren van de regenboog voor te stellen.

Groepsvorm: alle peuters in de kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt. Ze laat de peuters onder 't zingen de stokken heen en weer zwaaien.

Liedje: SL.I 50 Wie schiep de regenboogkleuren?

VI DE LES: JOZEF KRIJGT EEN MOOIE JAS

Tekst: Genesis 37

Toelichting:

Als het verhaal over Jozefs ervaringen met zijn broers opent, is Jozef zeventien jaar oud. Meteen geeft de schrijver aan, dat er iets in de relatie tussen hem en zijn broers niet in de haak was. Jozef “bracht kwaad gerucht aangaande hen aan zijn vader over” (37:2). Wat dit precies was weten we niet. Waarschijnlijk gaat het niet om kwaadsprekerij. Waarschijnlijk meldde Jozef datgene wat de mensen over de zonen van Jakob rondvertelden aan zijn vader. Een soort klikken of rapporteren? Het ligt voor de hand, dat dit hen dwars zat, en dat gevoel van onbehagen werd bovenmate versterkt door het feit, dat Israël Jozef verkoos boven zijn andere kinderen – het was zijn lievelingszoon (37:39) en dat liet hij blijken ook: “En hij (Jakob) maakte hem een pronkgewaad”(37:4). Een pronkgewaad was een kleed voor de aanzienlijken, die geen handenarbeid deden! Dat dit niet erg tactisch en psychologisch was, behoeft geen betoog. De verteller steekt dan ook niet onder stoelen of banken, dat zij Jozef haatten en niet meer vriendelijk met hem konden spreken (37:4).

Na deze inleiding, waarin alle personages geïntroduceerd zijn, gaat het verhaal in actie over. Jozef komt twee dromen zonder blikken of blozen aan zijn broers vertellen. De eerste gaat als volgt (37:5-8):

A En Jozef had een droom, en vertelde die aan zijn broers, daarom haatten zij hem nog meer.

B Hij zei namelijk tot hen: “Hoort toch deze droom, die ik gehad heb.”

C Zie, wij waren aan het schoven binden in het veld.

X daar richtte MIJN schoof zich op en bleef overeind staan.

C' en zie, UW schoven omringden haar en bogen zich voor MIJN schoof neer.

B' Daarom zeiden mijn broeders tot hem: “Wilt gij soms koning over ons zijn? Wilt gij soms over ons heersen?”

A' Toen haatten zij hem nog meer en zijn droom en zijn woorden.

De reactie van de broers is begrijpelijk. Jozef mist duidelijk fijngevoeligheid en komt eerder over als een zeer verwaand en onuitstaanbaar kereltje. De X in het schema geeft zeer goed aan, dat Jozef zich in het middelpunt van de belangstelling plaatst en de nadruk op UW en MIJN spreken een niet minder duidelijke taal! De tweede droom ging een stuk verder: niet alleen de 11 sterren (zijn broers), maar ook de zon (zijn vader) en de maan (Lea?) buigen zich voor hem neer. Toen zijn vader het hoorde, onderhield hij hem hierover. Voor Jakob was het hier wel duidelijk, dat Jozef zich wat al te veel aanmat. De rest van dit hoofdstuk is dan gemakkelijk in het licht van dit voorspel te begrijpen. De broers hadden het niet meer:

1. hij bracht hen in een slecht daglicht bij hun vader,

2. het was een troetelkind van vader,
3. hij was verwaand en sprak van de hoogte over hen

Redenen genoeg om deze verwaande kwast uit te schakelen. De tragedie voltrekt zich snel wanneer de gelegenheid zich voordoet. Jozef wordt, dank zij tussenkomst van de oudste broer, Ruben (de man, die het eerstgeboorterecht bezat en de verantwoordelijkheid droeg), niet gedood, maar in een put geworpen.

Dat ze daarna gewoon hun boterham gaan zitten eten, toont iets van hun intense haat. Later wordt Jozef – buiten medeweten van Ruben om? Aan Ismaëlitische kooplieden verkwaanseld. Ruben schrikt zich wild, als hij de put leeg vindt: “Waar moet ik heen, wat moet ik nu als verantwoordelijke doen, hoe moet ik dat aan mijn vader uitleggen?” Dat vooral het pronkgewaad hen heeft dwarsgezet blijkt uit hun handelen. Ze trekken hem het kleed uit en besmeuren het daarna met bloed. Ruben scheurt zich de kleren. Jakob eveneens en trekt een rouwgewaad aan en Jozef is zonder kleed naar Egypte! De stemmingen en de gevoelens worden door de kleding tot uitdrukking gebracht. Men kan moeilijk zeggen, dat Jozef in deze fase van zijn leven een zeer beminnelijk figuur is geweest. De lezer heeft moeite om de broers ongelijk te geven en kan met moeite een “net goed” of een “hij heeft erom gevraagd” onderdrukken!

Doel:

God geeft ons vaders die van ons houden. God zorgt voor ons.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

“Mama, ik kan mijn T-shirt niet meer aan krijgen. Het is te klein.” Ton is gegroeid. Mama zegt, dat hij heel hard groeit. “Jij bent een dure jongen, ik moet steeds nieuwe kleren kopen.” Zegt ze voor de grap.

Materiaal: bijlage 4.1, 4.2, 4.3

Groepsvorm: alle peuters in de kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling:

Jakob heeft twaalf zonen. Die groeien snel. Ieder jaar is hun jas te klein. Hun mouwen zijn te kort. De jas zit weer krap. Vader Jakob laat ieder jaar twaalf nieuwe jassen maken, zolang de jongens groeien. Jassen van mooie wol van de schapen. Nu zijn de broers groot. Ze groeien niet meer. Alleen Jozef krijgt een nieuwe jas. Hij is nog niet zo groot. Jozef woont nog bij vader. Vader houdt heel veel van Jozef. Jozef is het lievelingetje. De grote broers wonen in het veld. Ze

moeten op de dieren passen. Jozef krijgt een hele mooie jas met veel kleuren. Jozef vindt de jas heel mooi. Hij wil hem graag aan zijn broers laten zien. Maar de broers zijn jaloers. Ze mopperen. Ze willen ook zo'n mooie jas. Het is niet aardig om jaloers te zijn. Ze laten Jozef naar een ver land brengen.

Materiaal: bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing:

Vertelling:

Papa houdt van jou, net als de papa van Jozef Jozef lief vindt. God geeft ons de papa's. We zijn blij met een lieve papa. We kunnen God ervoor danken.

Materiaal: papa's van vilt, bijlage 4.4.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedjes: SL.I 59: Papa houdt zoveel van mij
SL.I 68: Ik heb een hele lieve papa

Leertekst:

“Jozef krijgt een mooie jas” Genesis 37:3 (bijlage k.4.1)

VII SLUITING

Gebedje: leidster dankt met peuters

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten.

Groepsvorm: de peuters lopen rond in een kring

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.4.2)

5. JOZEF WORDT KONING

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, boekjes, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 12: Wees stil en rustig

Vertelling (1):

Nu is het buiten mooi weer. De bomen en bloemen bloeien weer. God maakt de bomen en de bloemen. God maakt de rode en gele appels, omdat Hij van ons houdt.

Materiaal: boom en appels van viltmateriaal, zie bijlage 5.1 of boom van kunststof of een tak van buiten met plastic appels.

Groepsvorm: peuters lopen één voor één naar de tak

Werkvorm: de leidster vertelt, de peuters brengen de appels, die op hun stoeltjes liggen bij het binnenkomen naar de boom of tak.

Liedje: SL.I 41: Ik eet zo graag een appel

Vertelling (2):

Als je de appel opeet, zie je een pit. Die pit stop je in de grond en dan groeit er weer een hele grote appelboom uit. Als het pitje groeien wil, moet het goed drinken. God geeft de regen om het pitje goed te laten groeien. Wij doen een paraplu op als het regent.

Materiaal: een doorgesneden appel, appelpitten, een bloempot met aarde, bloemenspuit en een doorzichtige paraplu

Groepsvorm: peuters planten de pitten en spuiten ze nat. Peuters onder de paraplu.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters planten, sproeien en staan onder paraplu.

Liedje: SL.I 51: De regendruppels
SL.I 57: Zachtjes valt

Vertelling (3):

Als de zon schijnt, gaat het zaadje groeien. Het wordt een sprietje en dan een plant. Aan het topje komt een knopje. Daar groeit een mooie bloem uit. God geeft ons de zon om de bloemen te laten groeien.

Materiaal: een grote gele cirkel met aan de rand stroken crêpepapier of stof als zonnestralen, bijlage 5.2, 5.3, 5.4, Vilt-set “Zaadje tot bloem”.

Groepsvorm: peuters lopen rond met “stralen” in hun hand om de zon.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters zingen en draaien de zon rond; de leidster plakt de set “zaadje tot bloem” op onder het vertellen.

Liedje: SL.I 48 of 49 met het zonlicht i.p.v. bloemen

Vingerspel:

“De bloem”

1. *Ik plantte een piepklein zaadje*
2. *En weet je wat ik zag?*
3. *Het maakte in de grond een gaatje*
4. *Een lief groen plantje kwam voor de dag*
5. *De stengel groeide ver omhoog*
6. *Weet je wat op het topje stond?*
7. *Een mooi knopje helemaal rond*
8. *Dat werd een mooie bloem die zijn kopje boog.*

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Kijk naar dit huisje!
Weet je wie hierin woont?
Kijk heel goed als ik de deur van het huisje open doe!
Ja, de kleine hond en zijn familie!
En wat zegt de kleine hond?
Ja, waf, waf, waf!
Ssst, nu moet de hond stil zijn,

Vertelling (3):

Wij brengen ons geld met de auto naar de predikant. Met het geld kan hij Bijbels en cadeaus kopen voor zieke mensen. Hij kan dan nog meer mensen over God en de Bijbel vertellen. Hij kan de zieke mensen bezoeken.

Groepsvorm: één kind loopt door de klas en haalt collecte op

Werkvorm: alle peuters zingen.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal.

Liedje: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (met zie, ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, allen zingen

V THEMA De sabbat is de dag van de Here God

Doel:

De scheppingscyclus tonen met als afsluiting de sabbat.

Vertelling (1):

God maakte de hemel en de aarde in zes dagen, daarna rust Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gedaan heeft.

- 1^e dag – licht (materiaal: zaklantaarn; werkvorm: leidster knipt licht aan en uit)
- 2^e dag – water en lucht
- 3^e dag – land, bomen en planten met bloemen
- 4^e dag – zon, maan en sterren
- 5^e dag – vogels en vissen
- 6^e dag – dieren en mensen
- 7^e dag - de sabbat

Materiaal: viltmateriaal of scheppingscirkels

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Vertelling (2):

De sabbat begint. God is klaar met al het werk. Hij rust op de zevende dag. De sabbat is een rustdag.

Vingerspel: zie les 1, blz. 4: De dagen van de week.

VI DE LES: JOZEF WORDT KONING

Tekst: Genesis 41:46-57; 42 t/m 45.

Toelichting:

Hoofdstuk 42 uit het boek Genesis, dat het verhaal vertelt van het weerzien van Jozef en zijn broers, is eenvoudig en sober van aard. Het verhaal bestaat uit een viertal delen:

1–6 De broeders trekken naar Egypte

7–17 Slecht onthaal in Egypte

18–28 Simeon blijft als gijzelaar achter

29–38 Jakob weigert Benjamin te laten gaan

Jozef moet intussen 37 jaar oud zijn geworden (41:44, 30 jaar + de zeven jaar van overvloed) en is de machthebber over heel Egypte (42:6). Het laatste gedeelte van het vorige hoofdstuk benadrukt met klem, dat Egypte en zelfs de gehele aarde (41:56,57) heel wat aan Jozef te danken heeft. En zo wordt dan verhaald, dat ook Palestina onder de hongersnood leed en dat Jakob zijn zonen de opdracht geeft graan in Egypte te gaan kopen. Benjamin moet thuisblijven.

De schrijver laat het neerbuigen van de broers voor de onderkoning goed uitkomen en legt daarmee onmiddellijk de verbinding met de twee dromen van de zeventienjarige Jozef (37:7-9). Daarna vermeldt hij, dat Jozef zich deze dromen herinnerde (42:9). Het verhaal is verder vrij gemakkelijk te begrijpen. Het volstaat het te lezen om er de betekenis van te verstaan. Misschien nog belangrijk om op de volgende dingen te letten:

1. Bij de beschuldiging verdedigen de broers zich door te zeggen, dat ze eerlijke lieden zijn. Dit waren ze allesbehalve t.a.v. hun vader, toen ze verslag uitbrachten over Jozefs verdwijning

(37:32). Maar ook voor deze Egyptische machthebber spreken ze niet de volle waarheid: “... één is er niet meer” (42:13). Dit gegeven van de ‘eerlijke lieden’ wordt met een soort van ironie verschillende keren herhaald (v. 19,31,33 en 34), alsof de schrijver hun gedrag aan de kaak wil stellen.

2. Jozef is hen in alles de meerdere: hij is de machthebber, hij verstaat hun taal zonder dat ze het weten, zij denken voor hem enkele dingen verborgen te kunnen houden, echter tevergeefs; zij zijn de vragende partij, want ze hebben graan nodig en Jozef heeft dat graan. Deze verhouding komt in de woorden van de broers overduidelijk over: “Nee, mijn heer, maar uw knechten...” (42:10).

Doel:

Als God van je houdt komt alles goed.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Vorige week hebben wij het gehad over de jas van Jozef. Die mooie gekleurde jas. Nu woont Jozef heel ver weg van zijn vader en zijn broers. Hij is oud geworden. De mooie jas heeft hij niet meer. Hij heeft andere jassen die nog veel mooier en duurder zijn. Jozef is koning. Hij heeft een koningsjas aan. Hij woont in een paleis. Hij zit op een troon. God zorgt dat Jozef koning is.

Materiaal: viltmateriaal van jas van Jozef en Jozef op de troon in zijn paleis; enkele zeer verschillende jassen.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en laat jassen zien en eventueel aantrekken, peuters luisteren.

Hoofddeelte

Vertelling: Jozef heeft huizen vol eten. De mensen hebben honger. Het regent niet meer. De planten groeien niet. Ze gaan naar Jozef toe voor eten. Jozef is lief voor de mensen. Hij deelt zijn eten met de mensen. Jozef houdt van God.

Zijn vader Jakob heeft ook honger. Hij stuurt Jozefs broers om eten te halen. Jozef zit op de troon, maar de broers kennen hem niet meer. De broers buigen diep voor Jozef. Jozef geeft hen eten. Hij is lief voor zijn broers. Ze delen samen. Vader Jakob en de broers komen bij Jozef wonen.

Materiaal: viltmateriaal van Jozef in zijn paleis, zijn broers (zie ook bijlage 5.16)

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing

Vertelling:

God wil dat wij aardig zijn voor anderen. Als wij lief zijn voor anderen, dan voelen we ons blij. Opa is lief voor mij. Hij strikt mijn veters. Oma is lief voor mij. Ze naait een jurk voor mij. Als een vriendje zijn speelgoed kwijt is, kan ik hem helpen zoeken. Als één van mijn vriendinnetjes valt, kan ik haar troosten en naar huis brengen. Als mama mij snoepjes geeft, kan ik ook wat aan mijn vriendjes geven.

Materiaal: speelgoed, snoepjes, zie bijlage 5.17 t/m 5.21

Groepsvorm: peuters spelen mee

Werkvorm: leidster verstopt een stuk speelgoed en de peuters helpen het te vinden. Uitbeelden hoe je iemand kunt helpen om het te vinden en hoe je iemand kunt troosten die gevallen is. Laat het één van de peuters “gezond” snoep aan de anderen uitdelen.

Liedje: SL.I 46: Wil je steeds vriendelijk zijn?

SL.I 70: Ik deel met jou mijn...

Gebruik een bijpassend persoon, dier, enz. bijvoorbeeld: vriendjes, mama, papa.

Materiaal: viltfiguren van papa's, mama's, enz. speelgoedbeestjes

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: peuters plakken onder 't zingen de viltfiguren op het bord of houden om de beurt een speelgoedbeest vast.

Leertekst

“Jozef wordt koning”. Genesis 41:43 (zie bijlage k.5.1)

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt met peuters.

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten

Afscheid: leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.5.2)

6. MOZES LIGT IN EEN BIEZEN MANDJE

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, boekjes, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 12: Wees stil en rustig

Vertelling (1):

Nu is het buiten mooi weer. De bomen en bloemen bloeien weer. God maakt de bomen en de bloemen. God maakt de rode en gele appels, omdat Hij van ons houdt.

Materiaal: boom en appels van viltmateriaal, zie bijlage 5.1 of boom van kunststof of een tak van buiten met plastic appels.

Groepsvorm: peuters lopen één voor één naar de tak

Werkvorm: de leidster vertelt, de peuters brengen de appels, die op hun stoeltjes liggen bij het binnenkomen naar de boom of tak.

Liedje: SL.I 41: Ik eet zo graag een appel

Vertelling (2):

Als je de appel opeet, zie je een pit. Die pit stop je in de grond en dan groeit er weer een hele grote appelboom uit. Als het pitje groeien wil, moet het goed drinken. God geeft de regen om het pitje goed te laten groeien. Wij doen een paraplu op als het regent.

Materiaal: een doorgesneden appel, appelpitten, een bloempot met aarde, bloemenspuit en een doorzichtige paraplu

Groepsvorm: peuters planten de pitten en spuiten ze nat. Peuters onder de paraplu.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters planten, sproeien en staan onder paraplu.

Liedje: SL.I 51: De regendruppels
SL.I 57: Zachtjes valt

Vertelling (3):

Als de zon schijnt, gaat het zaadje groeien. Het wordt een sprietje en dan een plant. Aan het topje komt een knopje. Daar groeit een mooie bloem uit. God geeft ons de zon om de bloemen te laten groeien.

Materiaal: een grote gele cirkel met aan de rand stroken crêpepapier of stof als zonnestralen, bijlage 5.2, 5.3, 5.4, Vilt-set “Zaadje tot bloem”.

Groepsvorm: peuters lopen rond met “stralen” in hun hand om de zon.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters zingen en draaien de zon rond; de leidster plakt de set “zaadje tot bloem” op onder het vertellen.

Liedje: SL.I 48 of 49 met het zonlicht i.p.v. bloemen

Vingerspel:

“De bloem”

1. *Ik plantte een piepklein zaadje*
2. *En weet je wat ik zag?*
3. *Het maakte in de grond een gaatje*
4. *Een lief groen plantje kwam voor de dag*
5. *De stengel groeide ver omhoog*
6. *Weet je wat op het topje stond?*
7. *Een mooi knopje helemaal rond*
8. *Dat werd een mooie bloem die zijn kopje boog.*

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Kijk naar dit huisje!
Weet je wie hierin woont?
Kijk heel goed als ik de deur van het huisje open doe!
Ja, de kleine hond en zijn familie!
En wat zegt de kleine hond?
Ja, waf, waf, waf!
Ssst, nu moet de hond stil zijn,

Vertelling (3):

Wij brengen ons geld met de auto naar de predikant. Met het geld kan hij Bijbels en cadeaus kopen voor zieke mensen. Hij kan dan nog meer mensen over God en de Bijbel vertellen. Hij kan de zieke mensen bezoeken.

Groepsvorm: één kind loopt door de klas en haalt collecte op

Werkvorm: alle peuters zingen.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal.

Liedje: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (met zie, ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, allen zingen

V THEMA De sabbat is de dag van de Here God

Doel:

De scheppingscyclus tonen met als afsluiting de sabbat.

Vertelling (1):

God maakte de hemel en de aarde in zes dagen, daarna rust Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gedaan heeft.

- 1^e dag – licht (materiaal: zaklantaarn; werkvorm: leidster knipt licht aan en uit)
- 2^e dag – water en lucht
- 3^e dag – land, bomen en planten met bloemen
- 4^e dag – zon, maan en sterren
- 5^e dag – vogels en vissen
- 6^e dag – dieren en mensen
- 7^e dag - de sabbat

Materiaal: viltmateriaal of scheppingscirkels

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Vertelling (2):

De sabbat begint. God is klaar met al het werk. Hij rust op de zevende dag. De sabbat is een rustdag.

Vingerspel: zie les 1, blz. 4: De dagen van de week.

VI DE LES: MOZES LIGT IN EEN BIEZEN MANDJE

Tekst: Exodus 1-2

Toelichting:

Het boek Exodus (wat uittocht betekent) begint met aan te knopen bij Genesis 46-50. Jakob is met zijn zonen in Egypte aangekomen en heeft zich daar als vreemdeling gevestigd. Dit kon omdat zijn zoon Jozef de hoogste functie na de farao bekleedde. Exodus vermeldt dat Jozef en zijn broers gestorven zijn en dat er een nieuwe koning over Egypte heerste, die Jozef niet gekend heeft. Deze farao, die tot een andere dynastie hoorde als de farao onder wiens bewind Jozef gediend had, is vijandig gezind t.a.v. niet-Egyptenaren binnen zijn land en daar komt bij, dat hij een bedreiging in dit volk van Hebreeën ziet. Door de woordenschat in de tekst komt dit gegeven zeer duidelijk uit de verfen: vermenigvuldigen (3x), talrijk zijn (2x) en snel uitbreiden (2x). Het Egyptische hof is zeer sterk onder de indruk van het explosieve karakter van vruchtbaarheid onder deze bevolkingsgroep en begint er bevreesd voor te worden (1:12).

Voldoende om maatregelen te nemen, die echter – omdat God achter dit volk staat – niet veel uitwerking hebben. Intussen wordt het leven van de Israëlieten er wel door vergald: onderdrukking, mishandeling en harde slavernij. In deze benarde situatie wordt de toekomstige verlosser van Israël geboren. Een bijzonder verhaal over een bijzondere man. De ouders van de kleine baby zijn bevreesd voor de maatregelen van de farao en proberen het kind zo lang mogelijk verborgen te houden tot het niet meer kan. Zijn moeder maakt een rieten (eigenlijk Papyrus = drie tot vijf meter hoogwordend halfgras; het groeide in het oude Egypte langs de oevers van de gehele Nijl) kistje (en niet een mandje, zoals dikwijls wordt verteld). De naam is

precies dezelfde als waarmee in het Hebreeuws de ark van Noach wordt aangeduid. Het bestrijken met pek of asfalt was noodzakelijk om het water te verhinderen binnen te dringen. Zo wordt de baby aan de Nijl toevertrouwd, maar hij wordt wel door zijn zus in de gaten gehouden. Het verhaal is verder zeer aandoenlijk en eenvoudig te begrijpen. Het is logisch dat met hier de voorzienigheid Gods in gelezen heeft.

Wat opvalt in dit eerste verhaal over Mozes is, dat van alle personages slechts Mozes met name wordt genoemd. Noch de vader, moeder, zuster, noch de dochter van de farao, noch haar slavinnen worden aangeduid met hun naam. De schrijver zal dit met opzet hebben gedaan om alle licht op Mozes (de komende hoofdpersoon van het boek Exodus) te werpen.

Later worden de namen van de drie eerstgenoemden wel vermeld. Het zijn Amram, Jochebed en Mirjam. De overdracht van het kind gebeurde waarschijnlijk rond driejarige leeftijd en van dan af krijgt hij een Egyptische opvoeding en zijn naam “Mozes”, waarvan de betekenis waarschijnlijk “de trekkende of hij die trekt” is. De dochter van de farao geeft hem die naam omdat dit naar de omstandigheid van de vondst verwijst (Ex. 2:10).

Het tweede gedeelte van dit hoofdstuk wordt gewijd aan Mozes’ confrontatie met de onderdrukking en mishandeling van de Israëlieten door de Egyptische opziensers. Hij kan niet aanzien, dat “zijn broeders” (= zijn volksgenoten) dit lot moeten ondergaan en bij één of andere gelegenheid slaat hij een Egyptenaar dood. Als dan blijkt, dat hij in grote moeilijkheden riskeert te raken, vlucht hij de woestijn in, omdat hij represailles van de farao vreest. Hij komt dan in Midian terecht, dat ten oosten van de Golf van Akaba lag en ontmoet daar uiteindelijk de priester Jetro, die naar alle waarschijnlijkheid ook een stamleider moet zijn geweest. Mozes blijft daar en sticht een gezin. Een heel ander leven moet hij daar leiden, wat in de verste verte niet op zijn hofleven lijkt. Uit de naam, die hij aan zijn zoon geeft (Gersom; ger = vreemdeling), blijkt dat hij zich als een vreemdeling in Midian beschouwt en niet de bedoeling heeft gehad zich definitief in deze landstreek te vestigen. De Midianieten waren stamverwant aan de Israëlieten (Gen. 25:2). Het waren Nomaden, die hun verblijfplaatsen hadden in de omgeving van de Golf van Akaba, de oostelijke uitloper van de Rode Zee, maar ook zuidelijk van de Dode Zee. De plaats waar Mozes terecht kwam, moet gelegen hebben in de omgeving van de Sinaï (Ex. 18:27).

Doel:

God helpt Mozes.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Ik heb een opa. Heb jij ook een opa? Jouw opa is de papa van jouw papa. Jij bent een kind van papa, maar een kleinkind van opa. De kleinkinderen van Jozef wonen in Egypte. Jozef is er niet meer. De kleinkinderen van Jozef moeten heel hard werken. De koning van Egypte houdt niet van de kleinkinderen van Jozef. Zij zuchten en vinden het heel erg.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofdedeelte

Vertelling (1):

Er is een klein kindje. Het heet Mozes. Zijn mama zorgt goed voor Mozes. Ze maakt een mooi biezen mandje, samen met Mirjam, zijn zusje. Mirjam zet het mandje met Mozes op het water. Het mandje vaart.

De prinses van het paleis van de koning ziet het mandje. Ze doet de deksel open ... en wat is dat nu? Er ligt een baby in. Ze wil Mozes graag naar het paleis nemen. Maar hoe moet ze baby Mozes eten geven. Dat weet Mirjam wel. Mirjam haalt de mama van Mozes. De prinses vindt het goed. De mama mag baby Mozes eten geven. De mama mag voor de baby zorgen. De mama en Mirjam zijn blij! God zorgt goed voor Mozes.

Materiaal: viltfiguren of zandbakspullen, teil met water met boterkuipje en babypopje, zie bijlage 6.1

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster illustreert tijdens vertellen.

Liedjes: Alles wordt nieuw II, 6, blz. 78: Klein, klein kindje.
Zing 41: Weet jij ook wie Mozes is?

Vertelling (2):

Mozes groeit op en wordt groot. Hij woont nu bij de prinses in het paleis. Daar leert hij veel dingen. Hij leert naar de sterren te kijken. Thuis bij zijn papa en mama heeft hij over God geleerd.

Mozes wordt een man en hij weet heel veel. Op een dag wordt de koning heel boos op Mozes. Hij moet hard wegllopen. Hij loopt naar de bergen om ver van de koning te zijn. Hoog in de bergen gaat hij bij een meneer wonen, die zeven dochters heeft. Eentje vindt Mozes heel erg lief. Daar trouwt hij mee. Mozes wordt schaapherder en zorgt voor de schaapjes.

Materiaal: viltfiguren of zandbakspullen.

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedje: Zing 41: Weet jij ook wie Mozes is? (de geschiktste coupletten uit 5 t/m 12)

Toepassing

Vertelling:

Peter zit op papa's nek. Hij mag paardje rijden. Is God zo sterk als papa? Ja, God is nog veel sterker. Papa heeft een mooie bal voor Peter gekocht. Is God zo lief als papa? Ja, God is net zo lief. Papa en Peter lopen op het strand. Papa vertelt Peter over het zand en de zee, over de mooie schelpen. Vertelt God ons net zoveel als papa? Ja, God geeft ons alle verhalen uit de Bijbel. Papa knuffelt Peter. Hij houdt zoveel van hem. Houdt God ook zoveel van mij als papa? Ja hoor, God is heel sterk, Hij is heel lief en Hij houdt heel veel van jou, net als van Mozes.

Materiaal: zie bijlagen 6.3 t/m 6.5

Groepsvorm: alle peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Leertekst

“Mozes ligt in een biezen mandje” Exodus 2:3 (zie bijlage k.6.1)

VII SLUITING

Gebedje: leidster dankt met peuters

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten.

Groepsvorm: de peuters lopen rond in een kring.

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij ‘tot ziens’ laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.6.2)

7. GOD BRENGT ISRAËL DOOR DE ZEE

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, boekjes, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 12: Wees stil en rustig

Vertelling (1):

Nu is het buiten mooi weer. De bomen en bloemen bloeien weer. God maakt de bomen en de bloemen. God maakt de rode en gele appels, omdat Hij van ons houdt.

Materiaal: boom en appels van viltmateriaal, zie bijlage 5.1 of boom van kunststof of een tak van buiten met plastic appels.

Groepsvorm: peuters lopen één voor één naar de tak

Werkvorm: de leidster vertelt, de peuters brengen de appels, die op hun stoeltjes liggen bij het binnenkomen naar de boom of tak.

Liedje: SL.I 41: Ik eet zo graag een appel

Vertelling (2):

Als je de appel opeet, zie je een pit. Die pit stop je in de grond en dan groeit er weer een hele grote appelboom uit. Als het pitje groeien wil, moet het goed drinken. God geeft de regen om het pitje goed te laten groeien. Wij doen een paraplu op als het regent.

Materiaal: een doorgesneden appel, appelpitten, een bloempot met aarde, bloemenspuit en een doorzichtige paraplu

Groepsvorm: peuters planten de pitten en spuiten ze nat. Peuters onder de paraplu.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters planten, sproeien en staan onder paraplu.

Liedje: SL.I 51: De regendruppels
SL.I 57: Zachtjes valt

Vertelling (3):

Als de zon schijnt, gaat het zaadje groeien. Het wordt een sprietje en dan een plant. Aan het topje komt een knopje. Daar groeit een mooie bloem uit. God geeft ons de zon om de bloemen te laten groeien.

Materiaal: een grote gele cirkel met aan de rand stroken crêpepapier of stof als zonnestralen, bijlage 5.2, 5.3, 5.4, Vilt-set “Zaadje tot bloem”.

Groepsvorm: peuters lopen rond met “stralen” in hun hand om de zon.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters zingen en draaien de zon rond; de leidster plakt de set “zaadje tot bloem” op onder het vertellen.

Liedje: SL.I 48 of 49 met het zonlicht i.p.v. bloemen

Vingerspel:

“De bloem”

1. *Ik plantte een piepklein zaadje*
2. *En weet je wat ik zag?*
3. *Het maakte in de grond een gaatje*
4. *Een lief groen plantje kwam voor de dag*
5. *De stengel groeide ver omhoog*
6. *Weet je wat op het topje stond?*
7. *Een mooi knopje helemaal rond*
8. *Dat werd een mooie bloem die zijn kopje boog.*

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Kijk naar dit huisje!
Weet je wie hierin woont?
Kijk heel goed als ik de deur van het huisje open doe!
Ja, de kleine hond en zijn familie!
En wat zegt de kleine hond?
Ja, waf, waf, waf!
Ssst, nu moet de hond stil zijn,

Wij gaan bidden.
(Hetzelfde doen met andere dieren)

materiaal:

Neem twee vellen karton voor ieder soort dier. Plak het huisje in 't midden van één vel karton. Snijd dit door in het midden van het huis. Neem een tweede vel karton en plak er de dieren op. Leg het vel met het huisje boven op het vel met de dieren. Maak de twee vellen aan de zijkanten vast d.m.v. sterk plakband of met nietjes.

Platen uit tijdschriften en tekeningen kunnen gebruikt worden. Twee kartonnen van gelijke grootte kunnen ook met de buitenrand vastgeniet of genaaid worden als het voorste karton eerst doormidden wordt geknipt. Zie de bijlagen 5.5 t/m 5.13.

Gebed: SL.I 43: Dank U Heer voor al wat leeft.

III ZENDING

Vertelling (1):

Je hoeft niet altijd naar verre landen om te helpen. In de straat waar je woont of in je familie kun je helpen. Oude of zieke mensen kun je ook helpen. Je kunt met hen praten. Je kunt folders rondbrengen en in de brievenbussen stoppen. Je kunt ook een tekening maken of een cadeautje brengen bij zieke of oude mensen. Hier zijn verschillende cadeaus. Wat wil jij geven?

Materiaal: zie bijlage 5.14 en 5.15. brievenbus, folders, platen van vruchten en bloemen voor op het viltbord of voorbeelden van plastic materiaal.

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: leidster vertelt en helpt folders in de bus te steken, peuters kiezen plaatjes uit van cadeautjes

Vertelling (2):

Je kent misschien mensen die nooit de mooie verhalen uit de Bijbel hebben gehoord. Die mooie verhalen kun je verder vertellen aan je vrienden en kennissen. De platen uit de Kinderbijbel kun je laten zien. Je kunt ook je stickers weggeven.

Materiaal: kinderbijbel, stickers.

Liedje: SL.I 70:

Ik deel met jou mijn stickers.
Ik heb er twee vandaag.
Ik laat je ook mijn Bijbel zien.
Dat is wat God me vraagt.

Liedje: SL.I 29: Een boot gaat varen (met auto).

Vertelling (3):

Wij brengen ons geld met de auto naar de predikant. Met het geld kan hij Bijbels en cadeaus kopen voor zieke mensen. Hij kan dan nog meer mensen over God en de Bijbel vertellen. Hij kan de zieke mensen bezoeken.

Groepsvorm: één kind loopt door de klas en haalt collecte op

Werkvorm: alle peuters zingen.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal.

Liedje: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (met zie, ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, allen zingen

V THEMA De sabbat is de dag van de Here God

Doel:

De scheppingscyclus tonen met als afsluiting de sabbat.

Vertelling (1):

God maakte de hemel en de aarde in zes dagen, daarna rust Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gedaan heeft.

- 1^e dag – licht (materiaal: zaklantaarn; werkvorm: leidster knipt licht aan en uit)
- 2^e dag – water en lucht
- 3^e dag – land, bomen en planten met bloemen
- 4^e dag – zon, maan en sterren
- 5^e dag – vogels en vissen
- 6^e dag – dieren en mensen
- 7^e dag - de sabbat

Materiaal: viltmateriaal of scheppingscirkels

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Vertelling (2):

De sabbat begint. God is klaar met al het werk. Hij rust op de zevende dag. De sabbat is een rustdag.

Vingerspel: zie les 1, blz. 4: De dagen van de week.

VI DE LES: GOD BRENGT ISRAËL DOOR DE ZEE

Tekst: Exodus 3; 4; 16

Toelichting:

Het verhaal van de roeping van Mozes en de openbaring van God op de Horeb (Ex. 2:23; 4:17) is zeer geladen aan begrippen en rijk aan theologische inhoud. Het zou te ver voeren in deze toelichting over het verhaal elk gegeven uit te leggen en diep in te gaan op de verschillende aspecten. Daarom lijkt het ons het beste de belangrijkste punten op te sommen met een korte toelichting.

1. Inleiding: God hoort het gejammer van de Israëlieten

De Israëlieten zuchtten, schreeuwden het uit en hun hulpgeroep en klacht werd door God opgevangen (2:23-25). De tekst zegt, dat God zijn verbond gedacht. Net zoals Hij aan Noach dacht toen de wateren over de aarde waren gekomen en hem met de zijnen redt (Gen. 8:1), zo neemt God Zich voor deze zaak aan te pakken en zijn volk van de slavernij te bevrijden. Hij had bemoeienis met hen, betekent: Hij trok Zich hun lot aan (2:25).

2. De Godsopenbaring

Mozes is met zijn kudde op de Horeb terechtgekomen en merkt een vuur op. Bij nader onderzoek blijkt er een struik in brand te staan, wat op zich niets bijzonders is op het droge Sinäischiereiland (neem er een kaart bij). Het mysterieuze is echter, dat het vuur blijft branden en de

struik niet verteert. Dit teken van de brandende braamstruik dient om het geloof van Mozes op te wekken en God te ontmoeten. Dat Mozes zijn sandalen uit moet doen heeft niets te maken met het feit, dat de grond waarop hij staat andere grond is dan gewone grond, maar dat er op die plaats iets gebeurt van een totaal ander karakter, dan gebruikelijk is. De aarde is op die plaats heilig, omdat er zich daar heilige dingen voordoen. Mozes moet zich realiseren, dat er iets unieks aan de hand is. Het ligt voor de hand, dat Mozes bij deze gebeurtenis bevreesd wordt en het gelaat bedekt.

God introduceert Zich bij Mozes (3:6) als de God van zijn vaderen en snijdt onmiddellijk daarop het probleem aan. Wanneer God zegt, dat Hij de smarten van de Israëlieten KENT (3:7), dan betekent dat niet, dat Hij deze heeft vernomen of slechts zou hebben opgemerkt, maar KENNEN betekent in de Bijbel, door en door kennen. De ellende van Israël laat God niet ongedeerd, maar raakt en kwetst Hem in zijn diepste Zijn. De braamstruik waarin God neerdaalt, vertelt iets van Gods betrokken zijn bij die ellende. Hij openbaart Zich niet in een machtige ceder, maar in een nietige en doornige braamstruik, teken van nietigheid en onaanzienlijkheid. God is neergedaald in het nietige en voelt Zich solidair met het volk en wil het redden. Mozes dient Hem daarbij tot instrument. Hij moet dit volk uitleiden, wegvoeren uit Egypte en naar de berg brengen (3:8,10,11). Mozes slikt dit niet meteen, maar voert een hele reeks tegenwerpingen aan. God wuift deze keer op keer weg met de volgende argumenten:

- a. Ik ben immers met u (3:12)
- b. Ik zal zijn, die Ik zal zijn (m.a.w. je zal Mij aan mijn daden kennen) (3:14)
- c. Het teken van de staf (4:2-5)
- d. Het teken van melaatsheid (4:6-9)
- e. Het teken van het water dat bloed wordt (4:8,9)
- f. Ik zal met uw mond zijn en u leren wat gij spreken moet (4:10-12)
- g. Ik geef je Aaron tot mond (4:14-16)

Deze 7 argumenten zijn tegelijkertijd 7 bemoedigingen, die het vertrouwen van Mozes moeten opwekken. Mozes kan er niet meer onderuit: hij moet gaan!

3. Gods Naam

God openbaart in dit verhaal zijn Naam: “Ik ben, die Ik ben” (3:14). Het kan ook met recht vertaald worden met “Ik zal zijn, die Ik zijn zal”. Wat deze uitdrukking precies betekent, is moeilijk te achterhalen, maar dat hij gezien moet worden in het licht van de tot viermaal toe herhaalde “de God uwer vader(en), de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob” lijkt geen twijfel. Er zit iets mysterieus in en kan twee dingen betekenen.

- a. “Ik ben, die Ik ben” m.a.w. je hebt er niets mee te maken. Mijn naam kan je toch niet doorgronden en dat is ook niet de bedoeling.
- b. “Ik zal zijn, die Ik zijn zal” m.a.w. je zal het wel merken en ervaren wie Ik werkelijk ben op basis van de toekomstige gebeurtenissen en de toekomstige daden, die Ik zal stellen.

De laatste opvatting dient waarschijnlijk de voorkeur te hebben, omdat dit inderdaad het geval is geweest. Dus kort samengevat: de God, die Mozes zendt om Israël uit Egypte te leiden, is dezelfde God, waarmee de vaderen van het volk te maken hebben gehad en een God, die Zich in de gebeurtenissen zal openbaren. De Israëlieten worden opgeroepen vertrouwen te hebben in de God van hun vaderen en na verloop van tijd zal hen blijken, dat dit vertrouwen niet voor niets zal zijn geweest.

4. “Gij zult hem tot God zijn”

Deze voor ons wat eigenaardige voorstelling betekent dat de woorden (die van God afkomstig zijn), die Mozes tot Aaron zal spreken, werkelijk Gods woorden zijn en dat Aaron ze als het ware direct van God ontvangt.

Doel:

God brengt het volk uit Egypte.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Mozes woont nu hoog in de bergen. Mozes zorgt voor de schapen. Hij brengt ze steeds weer naar vers gras. Schapjes eten graag gras. Ook brengt hij ze naar water als ze dorst hebben. Op een dag ziet hij een struik branden. Maar de blaadjes blijven gewoon groen. Ze gaan niet kapot. Hoe kan dat nu? Mozes gaat er op af. Plotseling hoort hij een stem: “Mozes, doe je schoenen uit, want de grond waar je op staat is heilig.” Mozes weet dat God met hem praat. God vertelt ook dat Hij de kleinkinderen van Jozef wil helpen. “Jij moet naar de koning gaan.” Zegt God. “Zeg maar aan de koning, dat hij de kleinkinderen van Jozef weg moet laten gaan.”

Materiaal: viltfiguren: herder met schapen (of van plastic), kaars, lucifers, papier.

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster illustreert met herder en schapen. Ze laat zien dat een papiertje of lucifer zwart wordt na verbranden.

Hoofddeelte

Vertelling:

Zo gaat Mozes naar de koning om te vragen of de kleinkinderen van Jozef terug mogen gaan naar het land van Abraham, Isaak en Jakob. Zijn broer Aaron gaat mee naar het paleis.

De koning wil de kleinkinderen van Jozef niet weg laten gaan. Pas na tien keer vragen, mogen ze wegtrekken. Eindelijk gaan ze verhuizen naar hun eigen land. Het land, waar Abraham, Isaak en Jakob hebben gewoond. Ze pakken hun kleren en spulletjes in. Ze nemen de dieren mee. Zoveel mogelijk dingen laden ze op ezels en karren. Iedereen gaat mee: baby's, oma's, opa's, ooms, tantes, vaders, moeders en kinderen. Wat zijn ze blij! Weg van de koning en het land, waar ze zo hard moeten werken. Maar de koning vindt het de volgende dag helemaal niet leuk meer, dat hij de kleinkinderen van Jozef weg liet trekken. Hij krijgt spijt. De koning roept al zijn soldaten. Met paarden en wagens rijden ze achter de kleinkinderen van Jozef aan om ze terug te halen. Maar God helpt. Hij maakt een pad door de zee, zodat de kleinkinderen van Jozef weg kunnen lopen. Als ze aan de overkant zijn, kan de koning met zijn soldaten niet verder door het water, want God

maakt het pad weg. Weer zijn de mensen bij Mozes blij! Ze dansen en zingen voor de Here God. God heeft ze geholpen en goed voor hen gezorgd.

Materiaal: viltfiguren, illustraties of zandbak; pakjes (luciferdoosjes), huisraad, dieren, folie voor de zee; aan de ene zijde bomen en planten in plastic of crêpe de andere zijde kaal. (zie bijlage 7.1)

Groepsvorm: peuters in kring

Werkvorm: leidster illustreert het verhaal en peuters luisteren

Liedje: Zing 42: Weet jij ook wie Mozes is? Of: Hoe kwam Mozes door de Rode Zee?

Toepassing

Vertelling:

Als wij gaan verhuizen gaat het gemakkelijk. Alles gaat in een grote vrachtauto. Zo worden de tafels, stoelen, bedden en andere dingen naar 't nieuwe huis gebracht.

Mozes en de kleinkinderen van Jozef moeten lopen. God zorgt goed voor hen. Hij zorgt ook goed voor ons. Hij geeft ons ook eten, drinken, kleren en een huis. Hij helpt ons.

Materiaal: auto en poppenmeubels

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: laar de peuters poppenmeubels en popjes verhuizen van de ene kant van het lokaal naar de andere kant. Van het ene poppenhuis naar het andere. Eventueel schoenendoos of supermarktdoos waar deur en ramen in geknipt zijn.

Liedje: SL.I 36: Als God woont in 't huisgezin

Leertekst

“God brengt Israël door de zee” Exodus 14 (zie bijlage k.7.1)

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt met peuters

Liedje: SL.I 54: De sabbatschool gaat sluiten.

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.7.2)

8. GOD GEEFT BROOD

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, boekjes, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef ze een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I 12: Wees stil en rustig

Vertelling (1):

Nu is het buiten mooi weer. De bomen en bloemen bloeien weer. God maakt de bomen en de bloemen. God maakt de rode en gele appels, omdat Hij van ons houdt.

Materiaal: boom en appels van viltmateriaal, zie bijlage 5.1 of boom van kunststof of een tak van buiten met plastic appels.

Groepsvorm: peuters lopen één voor één naar de tak

Werkvorm: de leidster vertelt, de peuters brengen de appels, die op hun stoeltjes liggen bij het binnenkomen naar de boom of tak.

Liedje: SL.I 41: Ik eet zo graag een appel

Vertelling (2):

Als je de appel opeet, zie je een pit. Die pit stop je in de grond en dan groeit er weer een hele grote appelboom uit. Als het pitje groeien wil, moet het goed drinken. God geeft de regen om het pitje goed te laten groeien. Wij doen een paraplu op als het regent.

Materiaal: een doorgesneden appel, appelpitten, een bloempot met aarde, bloemenspuit en een doorzichtige paraplu

Groepsvorm: peuters planten de pitten en spuiten ze nat. Peuters onder de paraplu.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters planten, sproeien en staan onder paraplu.

Liedje: SL.I 51: De regendruppels
SL.I 57: Zachtjes valt

Vertelling (3):

Als de zon schijnt, gaat het zaadje groeien. Het wordt een sprietje en dan een plant. Aan het topje komt een knopje. Daar groeit een mooie bloem uit. God geeft ons de zon om de bloemen te laten groeien.

Materiaal: een grote gele cirkel met aan de rand stroken crêpepapier of stof als zonnestralen, bijlage 5.2, 5.3, 5.4, Vilt-set “Zaadje tot bloem”.

Groepsvorm: peuters lopen rond met “stralen” in hun hand om de zon.

Werkvorm: leidster vertelt, peuters zingen en draaien de zon rond; de leidster plakt de set “zaadje tot bloem” op onder het vertellen.

Liedje: SL.I 48 of 49 met het zonlicht i.p.v. bloemen

Vingerspel:

“De bloem”

1. *Ik plantte een piepklein zaadje*
2. *En weet je wat ik zag?*
3. *Het maakte in de grond een gaatje*
4. *Een lief groen plantje kwam voor de dag*
5. *De stengel groeide ver omhoog*
6. *Weet je wat op het topje stond?*
7. *Een mooi knopje helemaal rond*
8. *Dat werd een mooie bloem die zijn kopje boog.*

Gebedsvoorbereiding:

Vertelling:

Kijk naar dit huisje!
Weet je wie hierin woont?
Kijk heel goed als ik de deur van het huisje open doe!
Ja, de kleine hond en zijn familie!
En wat zegt de kleine hond?
Ja, waf, waf, waf!
Ssst, nu moet de hond stil zijn,

Vertelling (3):

Wij brengen ons geld met de auto naar de predikant. Met het geld kan hij Bijbels en cadeaus kopen voor zieke mensen. Hij kan dan nog meer mensen over God en de Bijbel vertellen. Hij kan de zieke mensen bezoeken.

Groepsvorm: één kind loopt door de klas en haalt collecte op

Werkvorm: alle peuters zingen.

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: alle peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal.

Liedje: SL.I 65: Zie de kind'ren groeien (met zie, ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin.

Groepsvorm: alle peuters in kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, allen zingen

V THEMA De sabbat is de dag van de Here God

Doel:

De scheppingscyclus tonen met als afsluiting de sabbat.

Vertelling (1):

God maakte de hemel en de aarde in zes dagen, daarna rust Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gedaan heeft.

- 1^e dag – licht (materiaal: zaklantaarn; werkvorm: leidster knipt licht aan en uit)
- 2^e dag – water en lucht
- 3^e dag – land, bomen en planten met bloemen
- 4^e dag – zon, maan en sterren
- 5^e dag – vogels en vissen
- 6^e dag – dieren en mensen
- 7^e dag - de sabbat

Materiaal: viltmateriaal of scheppingscirkels

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Vertelling (2):

De sabbat begint. God is klaar met al het werk. Hij rust op de zevende dag. De sabbat is een rustdag.

Vingerspel: zie les 1, blz. 4: De dagen van de week.

VI DE LES: GOD GEEFT BROOD

Tekst: Exodus 16:1-22

Toelichting:

Het verhaal van het manna is het verhaal van

1. God voorzienigheid d.m.v. voedsel
2. Ontevredenheid van het volk
3. Instelling van de sabbat

Het verhaal bevat dus zeer belangrijke stof, die uitvoerig in de tekst behandeld wordt. Het gemor van het volk wordt op indringende wijze geschilderd.

v.2 En in de woestijn MORDE het gehele volk

v.7 ... omdat Hij uw GEMOR tegen de Here heeft gehoord ... dat gij tegen ons MORT.

v.8 ... omdat de Here het GEMOR, waarmede gij tegen Hem hebt GEMORD gehoord heeft... Niet tegen ons was uw GEMOR, maar tegen de Here.

v.9 ... want Hij heeft uw GEMOR gehoord

v.11 ... Ik heb het GEMOR van de Israëlieten gehoord.

De inhoud van het gemor gaat verder, dan wat bij Mara voorviel. Hier wordt zeer direct verwezen naar de zogenaamd “veel gelukkiger” situatie van het leven in Egypte. Gods initiatief van redding wordt hiermee aangetast. Het mannowonder wil het volk er echter van overtuigen, dat God zijn volk dagelijks zijn betrokkenheid wil tonen. Dag in dag uit krijgt het volk het voedsel uit de hemel uit zijn hand. Hierdoor wordt de dagelijkse afhankelijkheid van God onderstreept. Het wonder herinnert aan de spijswonderen van Elia, Elisa en Jezus. Mozes en Aäron geven zeer

sterk en duidelijk te kennen, dat de opstandigheid van de Israëlieten niet tegen hen is gericht, maar tegen God Zelf (16:8). De woorden en de daden van God zijn niet mis te verstaan.

1. Hij geeft hen te eten.
2. Hij verschijnt Zelf en laat zijn heerlijkheid zien (16:12).
3. Hij laat het volk “weten” (d.i. aan de lijve ondervinden), dat Hij de Here (d.i. hier Verlosser), hun God (d.i. Schepper) is.

Het blijft niet bij een theoretisch weten, maar een werkelijk ondervinden, zodat het in hun ervaring en hun geheugen geprent blijft. De uiteenzetting over de sabbat is ook uitvoerig weergegeven. Het vieren van de sabbat wordt het volk als het ware opgelegd. Het voedsel, dat op de zesde dag opgeraapt is voor de zevende dag, bederft niet, terwijl dat op de andere dagen wel het geval is. Uit de dagelijkse ervaring leert het volk rust te nemen en niet te werken.

De schrijver laat niet na erbij te zeggen, dat de sabbat een heilige dag voor de Here is, terwijl het volk ervan mag genieten. Voor de lezer zit er meteen de les in de maaltijden op de dag der voorbereiding klaar te maken en het eten op sabbat niet uitvoerig op de zevende dag te bereiden.

Enkele verklaringen

1. Een omer is bijna 4 liter.
2. Het manna doet sterk denken aan het op het Sinaitische schiereiland voorkomende manu, dat een afscheiding is van de tarfaboom. Ook nu nog maakt de bevolking van dit voedsel gebruik. In de zon wordt dit manu vloeibaar, druipt af op de grond en wordt in de koelte van de nacht weer vast. Het wonder bestaat er onder andere in, dat het volk het dagelijks ontvangt, afgezien van het jaargetijde en is de hoeveelheid steeds voldoende om het hele volk te voeden. Bovendien bederft het bewaarde op elke dag van de week, maar niet op de zevende dag.
3. “Toen de Israëlieten het zagen, zeiden zij tot elkander: “Wat is dat?”” Het volk roept in het Hebreeuws: “man-hoe”? letterlijk “wat is dit”. Die uitroep van het volk bij het eerste zien, wordt de naam voor dit hun onbekende voedsel.
4. Korianderzaad (16:34) is afkomstig van de koriander, een plant, die in Egypte en Palestina groeit en tot de schermbloemigen behoort. De zaadkorrels ruiken naar anijs.
5. Het “regenen” (16:4) is zeer toepasselijk voor het neerdruppende tarfavocht, dat als regen uit de hemel op de aarde valt.

Doel:

God geeft ons eten.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

De Israëlieten lopen in het zand. De zon is warm. Het zand is warm. Er is geen eten. De mensen mopperen. “Waarom lopen we zo ver? Zij we er al? We hebben zo’n honger!” Zo zeuren de mensen tegen Mozes. Het is niet aardig om te mopperen.

Materiaal: bijpassende viltfiguren of zandbakpoppetjes

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofdedeelte

Vertelling:

God hoort de mensen mopperen. Hij zegt tegen Mozes: “Ik zal brood uit de hemel laten vallen, iedere dag opnieuw. Op vrijdag moeten de mensen tweemaal zoveel brood nemen en klaarmaken. Dan hebben ze genoeg voor sabbat.” Zo valt iedere dag brood uit de hemel voor de mensen. Iedere dag opnieuw nemen ze het brood van de grond. Elke dag zorgt God voor ze en geeft ze brood.

Materiaal: bijpassende viltfiguren; stukjes brood

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en strooit kleine stukjes brood. Bij de vertelling van de sabbat tweemaal zoveel; de peuters luisteren.

Toepassing

Vertelling:

's Morgens als je wakker wordt, krijg je lekker eten en drinken. Je krijgt een beker melk of een kopje thee met pap of een boterham. Elke morgen opnieuw krijg je lekker eten en drinken. Altijd staat je bordje klaar met je beker. Mama zorgt goed voor je. Ze geeft je eten en drinken. God geeft het eten en drinken aan ons, net als bij de Israëlieten. Wij zijn blij dat hij goed voor ons zorgt. We danken hem daarvoor.

Materiaal: bord, beker

Groepsvorm: de peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Liedjes: SL.I. 52: Voor mijn brood
SL.I. 64: Mama geeft mij brood

Leertekst

“God geeft brood” Exodus 16 (bijlage k.8.1)

VII

SLUITING

Gebed: De leidster dankt met de peuters.

Liedje: SL.I. 54: De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.8.2)

9. GOD GEEFT DE SABBAT

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef hen een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I. 2: Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Kijk eens wat er vandaag op jullie stoeltjes ligt: kammen, borstels, washandjes. Vrijdag is een drukke dag, weet je nog? Je wast je haar, poetst je tanden en je schoenen. Het hele huis wordt geboend. Alles glimt en is mooi voor sabbat.

Materiaal: kammen, borstels, washandjes

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Allen zingen.

Liedje: SL.I. 1: Vrijdag is een drukke dag.

Vertelling (2):

Vingerspel: "Kleine Jantje"

Ken je mijn kleine Jantje? (*de rechterduim tonen*)

Mijn kleine Jantje is heel moe. (*de andere hand uitgestrekt, waarvan de duim tegen de wijsvinger wordt gehouden*)

Hij gaat zoet naar bedje toe. (*rechterduim in richting van linkerhand bewegen*)

Hij legt zijn hoofd op z'n kussen (*rechterduim op linker leggen*)
Hij rolt zich in de dekens warm en zacht (*linkervingers erover vouwen*)
Zo gaat hij slapen de hele nacht (*nagel op linkerduim steekt eruit*)
De morgen komt, de zon is op, weg met de dekens, (*linkervingers open vouwen*)
Vlug springt hij op, hij kleedt zich vlug aan, dat doet hij graag, (*rechterduim omhoog steken*)
Hij gaat naar de sabbatschool vandaag. (*duim maakt een wandelende beweging*)

Nu doen de kinderen voor zover mogelijk mee.

Vertelling (3):

Jantje gaat naar de kerk. Wij gaan op sabbat ook naar de kerk. Vandaag gaan we naar de kerk aan een mooi touw met gekleurde lussen. Iedereen mag één lus pakken.

Materiaal: het koord of dikke touw is 1 á 2 meter lang, afhankelijk van het aantal kinderen. De linten worden door het touw heen gevlochten of eraan vast genaaid. Enkele lussen extra is handig voor bezoekers.

Groepsvorm: peuters lopen twee aan twee aan de lussen rond

Werkvorm: tijdens het zingen heeft de leidster een koord met verschillende gekleurde lussen eraan bevestigd in haar handen en loopt voorop. De kinderen lopen twee aan twee achter de leidster aan door links en rechts van het koord een lus beet te pakken. Al zingend loopt de groep verschillende malen door de kindersabbatschool.

Liedje: SL.I. 11: Wij gaan op weg

Vertelling (4):

Wat fijn dat jullie hier zijn. Kijk de popjes zitten ook in een kring in de sabbatschool. Hier zijn kleine poppenbijbeltjes. Geef ieder popje maar een Bijbeltje.

Materiaal: knip voor ieder Bijbeltje twee stukken karton van ± 1 cm² met eventueel enkele kleine inlegblaadjes. Plak of niet de achterkant vast.

Groepsvorm: peuters gaan door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, peuters brengen de popjes een Bijbel

Liedje: SL.I. 58: Zo blij, zo blij.

Vingerspel: Sabbat

Verzin bijpassende bewegingen voor de peuters.

Zo zijn onze oogjes dicht,
Als wij slapen 's nachts

Zo doen wij ze open,
Als de sabbatzon vroeg lacht.

Zo vouwen wij de handjes,
Voordat wij eten gaan.
Zo drinken wij de melk,
Voordat wij naar de sabbatschool toe gaan.

Zo lopen wij met pap en mam,
Op sabbat naar de kerk.
Daar horen wij van onze God
En van het zendingswerk.

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel: De bijenkorf (bijlagen 9.1, 9.2a en 9.2b)

Houd een gesprekje over bijen, die honing zoeken in de bloemen. Daarna brengen de bijen de honing naar de korf om het in de raat te doen. Illustreer met voorbeelden of op het viltbord.

Dit is een bijenkorf, maar de bijen zien we niet.

Maak de rechterhand bol, de linkerhand plat. Vingertoppen van de linkerhand omgebogen onzichtbaar in de rechterhand (ze worden onzichtbaar door de holte van de rechterhand)

Zij hebben zich verstopt zodat niemand ze ziet.

Nee schudden

Daar komen ze aan: we tellen ze vlug, 1, 2, 3

Linker wijsvinger, middelvinger, ringvinger naar buiten op "1, 2, 3"

Bzzzz...

Beide handen laten alle vingers vliegen op "bzzzz."

En in de korf terug.

Linker vingers weer naar binnen

Vouw nu je handjes vlug, anders komen de bijen terug.

Eerst voordoen, dan handeling per handeling aan de peuters leren. Daarna gezamenlijk uitvoeren.

Gebed: SL.I. 60: Ik spreek met God (2 coupletten)

III ZENDING

Vertelling (1):

Sommige mensen wonen in het bos. Ze hebben geen auto om naar de stad te gaan. In het bos is geen grote weg. Soms zijn er grasvelden in het bos. Daar kan een helikopter landen. Die brengt de dokter of de pleisters naar de mensen in het bos.

Materiaal: helikopter, platen van bos, dokterpop, medicijnen, karton met hutjes en papieren bomen erop.

Groepsvorm: de peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en laat de helikopter vliegen en op de grond neerdalen.

Vertelling (2):

De mensen in zo'n bos hebben hele andere huizen dan wij. De huizen zijn vaak van hout. Ze hebben alleen een deur. Ramen zijn er niet. De mensen slapen op de grond. Lampen zijn er niet. De zon is hun lamp. Wij kunnen ons geld geven voor een helikopter. De helikopter kan de dokter en de medicijnen dan naar het bos brengen.

Materiaal: zie vertelling 1 en een touw aan de helikopter met een lucifersdoos waarin pleisters e.d. zitten

Groepsvorm: de peuters staan rondom landschap

Werkvorm: leidster vertelt, peuters laten om beurten de helikopter vliegen. Eén peuter haalt de collecte op.

Liedje: SL.I. 29: Een boot gaat varen (boot vervangen door vliegmachien)

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: allen "vliegen" met hun armen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal samen.

Liedje: SL.I. 65: Zie de kind'ren groeien (Zie ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin

Liedje: Bij ieder plaatje één couplet van:
SL.I. 45: De wereld is vol bloemetjes
SL.I. 46: Wil je steeds vriendelijk zijn
SL.I. 74: Weet je wie zegt

VI DE LES: GOD GEEFT DE SABBAT

Tekst: Genesis 2:1-4

Toelichting:

Bij een zeer nauwkeurige bestudering van het scheppingsverhaal komt de lezer erachter, dat het getal 7 de rode draad ervan vormt. Zowat alle gegevens, gebeurtenissen, beoordelingen ademen het zevenvoudige uit (b.v. 7 dagen, 7x het woordje goed, 7x het werkwoord scheppen, 7x het werkwoord maken, 7x het werkwoord zien, enz...) Men kan echt niet van toeval spreken. Het lijkt wel of de schrijver op alle mogelijke manieren heeft proberen uit te drukken, dat de schepping van hemel en aarde inderdaad in 7 dagen is totstandgekomen. Hierbij geeft hij meteen aangegeven, dat de zevende dag geen onbelangrijke plaats inneemt. Ondanks dat er op die dag geen scheppingsdaad door God werd verricht, is hij toch zeer belangrijk, want God “rustte, zegende en heiligde de zevende dag”.

De sabbat is een belangrijke dag omdat:

- God erop rustte:
God hield op met zijn activiteiten van de vorige dagen. Het was geen kwestie van vermoeid zijn. Hij kon tevreden terugkijken op wat Hij gedaan had.
- God hem zegende:
God spreekt driemaal de zegen uit in het scheppingsverhaal: Hij zegent de vruchtbaarheid van de dieren en die van de mens. Zegenen betekende in het Oude Testament: “heilzame kracht schenken”. De sabbat dient dan ook heilzaam in kracht voor de rustende mens te betekenen.
- God hem heiligde:
Dit woord betekent zowel “afzonderen” als “tot God behoren”. En dat is het ook in de werkelijkheid: het is een “andere dag” en het is de “Dag des Heren”.

Zo wordt dan de sabbat voor de mens een zeer bijzondere dag.

- a. een rustdag:
Waarop hij zijn werk terzijde kan leggen, uit kan rusten en heilzame kracht kan opdoen.
- b. een feestdag:
Hij heeft één en ander te vieren op die dag: herdenking van de schepping (Ex. 20:8-11), herdenking van zijn persoonlijke verlossing door God in Jezus Christus (Deut. 5:13-15). De sabbat is dus teken van schepping en verlossing.
- c. een religieuze dag:
Het is een dag waarop hij naar de kerk gaat, om in de aanwezigheid van zijn God te zijn
- d. een familiedag:
Vrij van alle zorg en werk kan hij veel aandacht aan zijn gezin besteden.

Er is dus genoeg reden om te zeggen, dat de sabbat bedoeld is om gevierd te worden. In Joodse kringen wordt de sabbat de koningin der dagen genoemd. En terecht heeft deze dag een heel ander karakter. Laat het dan ook feest zijn in de harten, in de kerken, in het gezin.

Doel:

Op sabbat is het feest.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Vrijdagavond als de zon onder gaat, begint de sabbat. Als de zon onder gaat, wordt het buiten donker, dan komen de sterren aan de hemel staan. Voordat het donker wordt, maken wij ons helemaal klaar. Wij zuigen het huis. Alles wordt schoongemaakt. We poetsen onze schoenen glimmend voor de kerk. Je gaat je lekker douchen of je mag in bad. Je krijgt schuim op je haren en soms komt het in je ogen. Oh, wat prikt dat. We ruiken lekker als we helemaal zijn gewassen en onze mooiste kleren aan hebben.

Als het donker wordt, gaan we vaak aan tafel. Wat een leuke feesttafel! De kaarsen staan er al op. Mama steekt ze aan. Misschien staat er ook wel een bloempje op tafel. Wat een lekkere dingen zijn er vanavond! Papa leest eens stukje uit de Kinderbijbel voor. We zingen gezellig sabbatliedjes voor deze feestdag.

Materiaal: viltfiguren: zon, maan en sterren. Schoenpoetsborstel, schoensmeer, stofzuigertje of bezempje, grote pop met oude en nieuwe kleren, badje of afwasteil, washand, handdoek, zeep, tafeltje, kledje poppenbestek en servies, zeven kaarsen, bloempje, deel van Kinderbijbel; krentenbol bijlage 9.3.

Activiteit: leidster laat het schoonmaken zien, een kind doet de pop in bad en verkleedt de pop. Een ander kind dekt de tafel, de leidster toont de Kinderbijbel, zingt een liedje met de peuters, steekt de kaarsen aan en bidt. Ieder kind krijgt een stukje van de krentenbol.

Liedje: SL.I. 1: Vrijdag is een drukke dag

Hoofdedeelte

Vertelling:

Als iedereen klaar is met eten, mag je de stickers van de sabbatschool nog eens goed bekijken. Je mag vast wel wat later naar bed op die gezellige avond. Maar al te laat kan ook niet, want de volgende dag ga je naar de sabbatschool.

's Ochtends mag je je mooie kleren weer aan om naar de kerk te gaan. Daar zie je allemaal vriendjes en vriendinnetjes. Dat is gezellig. We horen in de sabbatschool een mooi verhaal uit de Bijbel. In de kerk is het best moeilijk om stil te zijn en goed te luisteren. We kunnen een tas meenemen met mooie boekjes, een beer of een tekenboekje met een potlood. Dat helpt goed om

10. NEEM 12 STENEN UIT DE JORDAAN

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef hen een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I. 2: Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Kijk eens wat er vandaag op jullie stoeltjes ligt: kammen, borstels, washandjes. Vrijdag is een drukke dag, weet je nog? Je wast je haar, poetst je tanden en je schoenen. Het hele huis wordt geboend. Alles glimt en is mooi voor sabbat.

Materiaal: kammen, borstels, washandjes

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Allen zingen.

Liedje: SL.I. 1: Vrijdag is een drukke dag.

Vertelling (2):

Vingerspel: "Kleine Jantje"

Ken je mijn kleine Jantje? (*de rechterduim tonen*)

Mijn kleine Jantje is heel moe. (*de andere hand uitgestrekt, waarvan de duim tegen de wijsvinger wordt gehouden*)

Hij gaat zoet naar bedje toe. (*rechterduim in richting van linkerhand bewegen*)

Hij legt zijn hoofd op z'n kussen (*rechterduim op linker leggen*)
Hij rolt zich in de dekens warm en zacht (*linkervingers erover vouwen*)
Zo gaat hij slapen de hele nacht (*nagel op linkerduim steekt eruit*)
De morgen komt, de zon is op, weg met de dekens, (*linkervingers open vouwen*)
Vlug springt hij op, hij kleedt zich vlug aan, dat doet hij graag, (*rechterduim omhoog steken*)
Hij gaat naar de sabbatschool vandaag. (*duim maakt een wandelende beweging*)

Nu doen de kinderen voor zover mogelijk mee.

Vertelling (3):

Jantje gaat naar de kerk. Wij gaan op sabbat ook naar de kerk. Vandaag gaan we naar de kerk aan een mooi touw met gekleurde lussen. Iedereen mag één lus pakken.

Materiaal: het koord of dikke touw is 1 á 2 meter lang, afhankelijk van het aantal kinderen. De linten worden door het touw heen gevlochten of eraan vast genaaid. Enkele lussen extra is handig voor bezoekers.

Groepsvorm: peuters lopen twee aan twee aan de lussen rond

Werkvorm: tijdens het zingen heeft de leidster een koord met verschillende gekleurde lussen eraan bevestigd in haar handen en loopt voorop. De kinderen lopen twee aan twee achter de leidster aan door links en rechts van het koord een lus beet te pakken. Al zingend loopt de groep verschillende malen door de kindersabbatschool.

Liedje: SL.I. 11: Wij gaan op weg

Vertelling (4):

Wat fijn dat jullie hier zijn. Kijk de popjes zitten ook in een kring in de sabbatschool. Hier zijn kleine poppenbijbeltjes. Geef ieder popje maar een Bijbeltje.

Materiaal: knip voor ieder Bijbeltje twee stukken karton van ± 1 cm² met eventueel enkele kleine inlegblaadjes. Plak of niet de achterkant vast.

Groepsvorm: peuters gaan door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, peuters brengen de popjes een Bijbel

Liedje: SL.I. 58: Zo blij, zo blij.

Vingerspel: Sabbat

Verzin bijpassende bewegingen voor de peuters.
Zo zijn onze oogjes dicht, als wij slapen 's nachts
Zo doen wij ze open, als de sabbatzon vroeg lacht.
Zo vouwen wij de handjes, voordat wij eten gaan.

Zo drinken wij de melk, voordat wij naar de sabbatschool toe gaan.
Zo lopen wij met pap en mam, op sabbat naar de kerk.
Daar horen wij van onze God en van het zendingswerk.

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel: De bijenkorf (bijlagen 9.1, 9.2a en 9.2b)

Houd een gesprekje over bijen, die honing zoeken in de bloemen. Daarna brengen de bijen de honing naar de korf om het in de raat te doen. Illustreer met voorbeelden of op het viltbord.

Dit is een bijenkorf, maar de bijen zien we niet.

Maak de rechterhand bol, de linkerhand plat. Vingertoppen van de linkerhand omgebogen onzichtbaar in de rechterhand (ze worden onzichtbaar door de holte van de rechterhand)

Zij hebben zich verstopt zodat niemand ze ziet.

Nee schudden

Daar komen ze aan: we tellen ze vlug, 1, 2, 3

Linker wijsvinger, middelvinger, ringvinger naar buiten op "1, 2, 3"

Bzzzz...

Beide handen laten alle vingers vliegen op "bzzzz."

En in de korf terug.

Linker vingers weer naar binnen

Vouw nu je handjes vlug, anders komen de bijen terug.

Eerst voordoen, dan handeling per handeling aan de peuters leren. Daarna gezamenlijk uitvoeren.

Gebed: SL.I. 60: Ik spreek met God (2 coupletten)

III ZENDING

Vertelling (1):

Sommige mensen wonen in het bos. Ze hebben geen auto om naar de stad te gaan. In het bos is geen grote weg. Soms zijn er grasvelden in het bos. Daar kan een helikopter landen. Die brengt de dokter of de pleisters naar de mensen in het bos.

Materiaal: helikopter, platen van bos, dokterpop, medicijnen, karton met hutjes en papieren bomen erop.

Groepsvorm: de peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en laat de helikopter vliegen en op de grond neerdalen.

Vertelling (2):

De mensen in zo'n bos hebben hele andere huizen dan wij. De huizen zijn vaak van hout. Ze hebben alleen een deur. Ramen zijn er niet. De mensen slapen op de grond. Lampen zijn er niet.

De zon is hun lamp. Wij kunnen ons geld geven voor een helikopter. De helikopter kan de dokter en de medicijnen dan naar het bos brengen.

Materiaal: zie vertelling 1 en een touw aan de helikopter met een lucifersdoos waarin pleisters e.d. zitten

Groepsvorm: de peuters staan rondom landschap

Werkvorm: leidster vertelt, peuters laten om beurten de helikopter vliegen. Eén peuter haalt de collecte op.

Liedje: SL.I. 29: Een boot gaat varen (boot vervangen door vliegmachien)

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: allen “vliegen” met hun armen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal samen.

Liedje: SL.I. 65: Zie de kind'ren groeien (Zie ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen mee.

V THEMA “Wij moeten doen wat de Bijbel zegt”

Doel:

De Bijbel vertelt over God.

Vertelling:

In de Bijbel staat, dat God heel veel van ons houdt. Ook staat er, dat God het fijn vindt als wij van Hem houden. Wat kunnen wij doen om van God te houden? Dat kun je ook in de Bijbel lezen.

Materiaal: maak een omslag van wit karton zo groot als een vouwblad. Zet er met goudverf "Bijbel" op. Neem 10 gekleurde vouwblaadjes van karton en leg die ertussen. Perforeer er twee gaatjes in en doe er een mooi gekleurd lint door met een strik. Schrijf op ieder blad iets eenvoudigs met een bijgeplakt knipsel. 1. Wij moeten heel veel van God houden. 2. God wil graag dat wij met Hem praten, dat is bidden. (plaatje van knielend kind; zie bijlage 9.1) Bijbels van vilt en plaatjes van de schepping; poëzie plaatjes of kaarten.

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren en kijken in Bijbel

Liedje: SL.I. 15: Ik open mijn Bijbel

Vingerspel:

Hier is Gods Woord, de Bijbel	- <i>handen tegen elkaar</i>
Die ik altijd opensla	- <i>handen open</i>
En steeds weer met me meeneem	- <i>arm houden alsof er een boek onder zit</i>
Als ik naar de kerk toe ga	- <i>kerk maken met vuisten, wijsvingers omhoog</i>

Vertelling:

In de Bijbel lees je over de mooie planten, de bloemen en alle dieren, die God ons geeft. Hij wil graag dat we er goed voor zorgen.

Materiaal: Bijbels met plaatjes

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren en kijken in Bijbel

Liedje: Bij ieder plaatje één couplet van:

SL.I. 45: De wereld is vol bloemetjes

SL.I. 46: Wil je steeds vriendelijk zijn

SL.I. 74: Weet je wie zegt

VI

DE LES: NEEM TWAALF STENEN UIT DE JORDAAN

Tekst: Jozua 3 en 4

Toelichting:

Het verhaal van de overtocht is beslist indrukwekkend te noemen. Een zeer sterk stromende rivier wordt op initiatief van God tot stilstand gebracht en massa's mensen kunnen op de bedding naar de overkant lopen. Geen schepen, sloepen, veren en bruggen nodig: God doet op zijn eigen wijze en niemand kan Hem dat na doen. Terecht noemt Jozua dan ook zijn God, de HEER VAN DE GANSE AARDE. Hier staat niet JHWH van de ganse aarde (zoals JHWH steeds met Here vertaald wordt) maar Heer, Meester over de ganse aarde. Er wordt dus met andere woorden gezegd dat de God die Israël uit Egypte verlost heeft en die nu het volk in het land Kanaän door de Jordaan gaat leiden tegelijkertijd de God over de hele aarde is; niet alleen een nationale God, maar ook een universele God.

Dat blijkt dan ook uit het wonder dat Hij doet plaatsvinden. Deze God beheert de natuur. De schrijver wil dit goed uit de verf laten komen. "... de Jordaan nu was geheel buiten zijn oevers getreden gedurende de oogsttijd." Dat, samen met het feit dat het water zeer sterk stroom, omdat deze rivier nu eenmaal een heel groot verval kent en daaraan toegevoegd het langdurige doortrekken van een zeer groot volk met hun hebben en houden, kan niet onopgemerkt aan de aandacht van de lezer voorbij gaan. Deze almachtige God doet het wonder daar aan de grens van het land der 7 volken – opgenoemd in 3:10 – waarop de nieuwe leider van Israël plechtig kan zeggen dat dit gebeurde "OPDAT ALLE VOLKEN DER AARDE ZOULDEN WETEN; DAT DE HAND DES HEREN STERK IS, EN ZIJ DE HERE, UW GOD, AL DE DAGEN ZOULDEN VREZEN. (4:24)

Maar dit was niet het enige doel van Gods wonder. Ook wilde Hij Jozua een groot prestige geven. "Op deze dag zal Ik beginnen u groot te maken in de ogen van geheel Israël, opdat zij WETEN, dat Ik met u zal zijn, zoals Ik met Mozes geweest ben."(3:7)

"Te dien dage heeft de Here Jozua groot gemaakt in de ogen van geheel Israël, zodat zij hem VREESDEN, zoals zij Mozes GEVREESD hadden al de dagen van zijn leven." (4:14)

God maakt:

a. Zijn almacht over de natuurkrachten duidelijk zodat de volken der aarde weten en vrezen.

b. En onderstreept het leiderschap van Jozua duidelijk zodat het volk van Israël weet en vreest.

Dit weten is op te vatten als een door en door kennen, en het vrez

en als een ontzag hebben voor God en Jozua.

De naam Mozes komt verschillende keren voor in het verhaal. En bijna iedere keer dient het om aan te geven dat Jozua een waardige opvolger is en door het volk als zodanig moet aanvaard worden. (3:7; 4:10,14)

God zelf is aanwezig d.m.v. de ark, die deze keer niet in het midden van het volk mee moet reizen, maar voorop gedragen moet worden. De vuur- en wolkkolom is verdwenen net zoals Mozes er niet meer bij is. De ark krijgt nu meer aandacht en voor Israël geldt deze als de troon van God. God zelf wordt niet uitgebeeld, maar zijn troon is aanwezig, zodat duidelijk voor het volk is dat Hij temidden van hen regeert. Deze keer zijn het de priesters die de ark dragen. Dit is ongewoon, omdat dit de taak van de Levieten is. Maar het wordt een ongewone dag! De ark gaat voorop en wel op 2000 el (± 900 m), opdat de mensen goed zouden kunnen waarnemen wat er in de Jordaan gebeurt. Zouden ze onmiddellijk op de ark volgen, dan zou hun een groot deel van het indrukwekkende schouwspel ontgaan. Nu de priesters met de ark eerst de Jordaan in moeten, kan het volk van op een afstand en zich nog op de hoogvlakte bevindend, het opwindende en

fascinerende gebeuren in de riviervallei duidelijk zien. Jozua 4:9 moet waarschijnlijk iets anders vertaald worden: “Jozua had namelijk midden in de Jordaan twaalf stenen laten plaatsen onder de voeten van de priesters, die de ark des verbonds droegen.” Men ziet anders niet het nut van de 12 stenen midden in de Jordaan. Nu konden ze dienen om de priesters niet in de drassige bodem te laten wegzakken.

De 12 stenen die mee naar de overkant gebracht en te Gilgal opgericht worden dienen tot gedenkteken voor het nageslacht. De schrijver speelt daar reeds op in: het wonder moet de kinderen verteld worden, wanneer zij naar de betekenis van de 12 stenen vragen. Op die manier wordt Gods naam in de wereld geheiligd. Zo vieren vandaag de Joden op zeer zinnebeeldige manier voor hun kinderen het feest van de uittocht uit Egypte. In vroeger tijden moet men in Israël ook de doortocht van de Jordaan herdacht hebben. DROOGVOETS ZIJN ZE UIT EGYPTE GETROKKEN, DROOGVOETS ZIJN ZE HET BELOOFDE LAND INGETROKKEN. Beide ervaringen hebben met elkaar te maken, en dienen tot lering en verheerlijking van zijn grote Naam.

Doel:

God helpt.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling

De mensen moeten over het water om in het beloofde land te komen. Volgende sabbat zullen ze er al zijn. Hoe moeten ze door dat water heen met hun kinderen en dieren en spullen? Verhuizen over het water is moeilijk als je geen boot hebt. Iedereen pakt in. God zal wel helpen, denken de mensen. Alles wordt netjes opgevouwen. De mooie tent van God wordt ook opgevouwen. Hoe moet dat nu? Door het diepe water lopen gaat niet.

Materiaal: bijpassende viltfiguren, tentjes van karton in dakvorm, lapjes, poppenkleertjes, speelgoedbeestjes en popjes.

Activiteit: laat de peuters alles opvouwen, rangschikken en in een optocht zetten voor de verhuizing.

Hoofddeelte

Vertelling:

Alles is klaar. De priesters lopen voorop met de kist waar de tien geboden in liggen. Daar komen ze bij het water. Hé, wat doen ze nu? Ze zetten hun voeten zomaar in het water. Willen ze dan gaan zwemmen? Dat kan toch niet! Iedereen kijkt. Oh, het water stopt. De grond wordt droog. Ze kunnen zomaar verder lopen. Wat een wonder! God helpt alle mensen naar de overkant. God heeft weer een wonder gedaan, net als heel lang geleden toen de mensen wegtrokken met Mozes

door de zee. Alle mensen trekken langs het droge pad door de rivier. Op het midden van de weg pakken ze twaalf hele grote stenen. Die nemen ze mee om te laten zien dat ze door een droge rivier zijn gelopen. Zo kan iedereen zien dat God goed geholpen heeft.

Materiaal: twaalf keien, bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters stapelen de keien op elkaar in de vorm van een altaar.

Toepassing

Vertelling:

Soms ben je bang. Bang voor water, bang in het donker. Ronny ligt in bed. De kamer is helemaal donker. Ronny ziet niks. Ronny pakt zijn hond 'Waf' goed vast. Knerp, knerp, oh wat is dat? Wat een gek geluid. Waf valt op de deken van schrik. Ronny pakt hem gauw en verstopt zich onder de deken. Hij roept: "Mama!" Mama komt bij zijn bed. Ze zingt een liedje en bidt met Ronny. "Wees maar niet bang Ronny, God houdt de wacht als je slaapt." Zegt mama.

Materiaal: bijlage 10.1 t/m 10.4

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en toont de platen, peuters luisteren en zingen

Liedjes: SL.I. 10: 's Avonds in de donk're nacht
SL.I. 30: Slaap nu maar kindje

Leertekst

"Neem twaalf stenen uit de Jordaan" Jozua 4:3 (zie bijlage k.10.1)

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt met peuters

Liedje: SL.I. 54: De Sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: de peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen rond. Bij "tot ziens" laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.10.2)

11. JOUW LAND IS MIJN LAND, JOUW GOD IS MIJN GOD

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef hen een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I. 2: Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Kijk eens wat er vandaag op jullie stoeltjes ligt: kammen, borstels, washandjes. Vrijdag is een drukke dag, weet je nog? Je wast je haar, poetst je tanden en je schoenen. Het hele huis wordt geboend. Alles glimt en is mooi voor sabbat.

Materiaal: kammen, borstels, washandjes

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Allen zingen.

Liedje: SL.I. 1: Vrijdag is een drukke dag.

Vertelling (2):

Vingerspel: "Kleine Jantje"

Ken je mijn kleine Jantje? *(de rechterduim tonen)*

Mijn kleine Jantje is heel moe. *(de andere hand uitgestrekt, waarvan de duim tegen de wijsvinger wordt gehouden)*

Hij gaat zoet naar bedje toe. *(rechterduim in richting van linkerhand bewegen)*

Hij legt zijn hoofd op z'n kussen (*rechterduim op linker leggen*)
Hij rolt zich in de dekens warm en zacht (*linkervingers erover vouwen*)
Zo gaat hij slapen de hele nacht (*nagel op linkerduim steekt eruit*)
De morgen komt, de zon is op, weg met de dekens, (*linkervingers open vouwen*)
Vlug springt hij op, hij kleedt zich vlug aan, dat doet hij graag, (*rechterduim omhoog steken*)
Hij gaat naar de sabbatschool vandaag. (*duim maakt een wandelende beweging*)

Nu doen de kinderen voor zover mogelijk mee.

Vertelling (3):

Jantje gaat naar de kerk. Wij gaan op sabbat ook naar de kerk. Vandaag gaan we naar de kerk aan een mooi touw met gekleurde lussen. Iedereen mag één lus pakken.

Materiaal: het koord of dikke touw is 1 á 2 meter lang, afhankelijk van het aantal kinderen. De linten worden door het touw heen gevlochten of eraan vast genaaid. Enkele lussen extra is handig voor bezoekers.

Groepsvorm: peuters lopen twee aan twee aan de lussen rond

Werkvorm: tijdens het zingen heeft de leidster een koord met verschillende gekleurde lussen eraan bevestigd in haar handen en loopt voorop. De kinderen lopen twee aan twee achter de leidster aan door links en rechts van het koord een lus beet te pakken. Al zingend loopt de groep verschillende malen door de kindersabbatschool.

Liedje: SL.I. 11: Wij gaan op weg

Vertelling (4):

Wat fijn dat jullie hier zijn. Kijk de popjes zitten ook in een kring in de sabbatschool. Hier zijn kleine poppenbijbeltjes. Geef ieder popje maar een Bijbeltje.

Materiaal: knip voor ieder Bijbeltje twee stukken karton van ± 1 cm² met eventueel enkele kleine inlegblaadjes. Plak of niet de achterkant vast.

Groepsvorm: peuters gaan door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, peuters brengen de popjes een Bijbel

Liedje: SL.I. 58: Zo blij, zo blij.

Vingerspel: Sabbat

Verzin bijpassende bewegingen voor de peuters.

Zo zijn onze oogjes dicht,
Als wij slapen 's nachts

Zo doen wij ze open,
Als de sabbatzon vroeg lacht.

Zo vouwen wij de handjes,
Voordat wij eten gaan.
Zo drinken wij de melk,
Voordat wij naar de sabbatschool toe gaan.

Zo lopen wij met pap en mam,
Op sabbat naar de kerk.
Daar horen wij van onze God
En van het zendingswerk.

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel: De bijenkorf (bijlagen 9.1, 9.2a en 9.2b)

Houd een gesprekje over bijen, die honing zoeken in de bloemen. Daarna brengen de bijen de honing naar de korf om het in de raat te doen. Illustreer met voorbeelden of op het viltbord.

Dit is een bijenkorf, maar de bijen zien we niet.

Maak de rechterhand bol, de linkerhand plat. Vingertoppen van de linkerhand omgebogen onzichtbaar in de rechterhand (ze worden onzichtbaar door de holte van de rechterhand)

Zij hebben zich verstopt zodat niemand ze ziet.

Nee schudden

Daar komen ze aan: we tellen ze vlug, 1, 2, 3

Linker wijsvinger, middelvinger, ringvinger naar buiten op "1, 2, 3"

Bzzzz...

Beide handen laten alle vingers vliegen op "bzzzz."

En in de korf terug.

Linker vingers weer naar binnen

Vouw nu je handjes vlug, anders komen de bijen terug.

Eerst voordoen, dan handeling per handeling aan de peuters leren. Daarna gezamenlijk uitvoeren.

Gebed: SL.I. 60: Ik spreek met God (2 coupletten)

III ZENDING

Vertelling (1):

Sommige mensen wonen in het bos. Ze hebben geen auto om naar de stad te gaan. In het bos is geen grote weg. Soms zijn er grasvelden in het bos. Daar kan een helikopter landen. Die brengt de dokter of de pleisters naar de mensen in het bos.

Materiaal: helikopter, platen van bos, dokterpop, medicijnen, karton met hutjes en papieren bomen erop.

Groepsvorm: de peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en laat de helikopter vliegen en op de grond neerdalen.

Vertelling (2):

De mensen in zo'n bos hebben hele andere huizen dan wij. De huizen zijn vaak van hout. Ze hebben alleen een deur. Ramen zijn er niet. De mensen slapen op de grond. Lampen zijn er niet. De zon is hun lamp. Wij kunnen ons geld geven voor een helikopter. De helikopter kan de dokter en de medicijnen dan naar het bos brengen.

Materiaal: zie vertelling 1 en een touw aan de helikopter met een lucifersdoos waarin pleisters e.d. zitten

Groepsvorm: de peuters staan rondom landschap

Werkvorm: leidster vertelt, peuters laten om beurten de helikopter vliegen. Eén peuter haalt de collecte op.

Liedje: SL.I. 29: Een boot gaat varen (boot vervangen door vliegmachien)

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: allen "vliegen" met hun armen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal samen.

Liedje: SL.I. 65: Zie de kind'ren groeien (Zie ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen mee.

V THEMA
“Wij moeten doen wat de Bijbel zegt”

Doel:

De Bijbel vertelt over God.

Vertelling:

In de Bijbel staat, dat God heel veel van ons houdt. Ook staat er, dat God het fijn vindt als wij van Hem houden. Wat kunnen wij doen om van God te houden? Dat kun je ook in de Bijbel lezen.

Materiaal: maak een omslag van wit karton zo groot als een vouwblad. Zet er met goudverf “Bijbel” op. Neem 10 gekleurde vouwblaadjes van karton en leg die ertussen. Perforeer er twee gaatjes in en doe er een mooi gekleurd lint door met een strik. Schrijf op ieder blad iets eenvoudigs met een bijgeplakt knipsel. 1. Wij moeten heel veel van God houden. 2. God wil graag dat wij met Hem praten, dat is bidden. (plaatje van knielend kind; zie bijlage 9.1) Bijbels van vilt en plaatjes van de schepping; poëzie plaatjes of kaarten.

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren en kijken in Bijbel

Liedje: SL.I. 15: Ik open mijn Bijbel

Vingerspel:

Hier is Gods Woord, de Bijbel	- <i>handen tegen elkaar</i>
Die ik altijd opensla	- <i>handen open</i>
En steeds weer met me meeneem	- <i>arm houden alsof er een boek onder zit</i>
Als ik naar de kerk toe ga	- <i>kerk maken met vuisten, wijsvingers omhoog</i>

Vertelling:

In de Bijbel lees je over de mooie planten, de bloemen en alle dieren, die God ons geeft. Hij wil graag dat we er goed voor zorgen.

Materiaal: Bijbels met plaatjes

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren en kijken in Bijbel

Liedje: Bij ieder plaatje één couplet van:
SL.I. 45: De wereld is vol bloemetjes
SL.I. 46: Wil je steeds vriendelijk zijn
SL.I. 74: Weet je wie zegt

VI DE LES: JOUW LAND IS MIJN LAND, JOUW GOD IS MIJN GOD

Tekst: Ruth 1-4

Toelichting:

Het boekje Ruth is één van de meesterwerken van de Oud-Israëlitische vertelkunst. Het is naar alle waarschijnlijkheid op een volksverhaal gebaseerd of heeft dat verhaal als zodanig weergegeven. Het boek Ruth is in het Israël steeds gelezen op de tweede dag na Pinksteren, gedurende het zogenaamde wekenfeest of feest van de oogst.

De inhoud is vrij eenvoudig weer te geven:

- 1:1-5 De voorgeschiedenis van Ruth
- 1:6-18 Orpa's scheiding van Naomi tijdens diens terugkeer naar Judea
- 1:19-22 De beslissing van Ruth om bij Naomi te blijven en mee te gaan
- 2 Ontmoeting van Ruth met Boaz bij het arenlezen
- 3 Plan van Naomi en de nachtelijke ontmoeting tussen Ruth en Boaz op de dorsvloer
- 4:1-12 De eerste lossers trekken zich terug
- 4:17-17a De tweede lossers (Boaz) helpt Ruth
- 4:17b-22 Nageschiedenis van de familie Boaz-Ruth

Men heeft zich afgevraagd waarom dit verhaal geschreven is. Sommigen zien er een verklaring in waarom David zijn ouders naar Moab brengt tijdens zijn vlucht voor Saul. Meteen wordt dan aangegeven dat David een niet-Israëlitische (Moabitische) stammoeder bezat. Anderen beschouwen het gewoon als een liefdesgeschiedenis, maar er is nogal wat voor te zeggen dat het een verhaal is dat duidelijk wil maken wat nu precies TROUW inhoudt:

- a. God trekt zich het lot van weduwen aan
- b. Uitzonderlijke trouw en vroomheid van een Moabitische t.a.v. een Israëlitische vrouw en haar God
- c. Een duidelijk toonbeeld van naastenliefde en trouw in de persoon van Boaz die zijn plicht volgens de wet van God nakomt.

Kortom trouw van God, trouw van de Israëliet en trouw van de Moabitische.

Het woord trouw bevat in het Hebreeuws meer dan zijn Nederlandse betekenis. Het gaat om "omkijken naar, zich verbonden voelen met, liefde betonen, zich solidair opstellen, leven naar Gods wet." Al deze begrippen vormen de rijkdom van het Hebreeuwse woordje waarmee in onze Nederlandse woordenschat het woordje trouw mee wordt aangeduid. De bijbelvertalers hebben dat ook enigszins aanvoeld en hebben Ruth 1:8 vertaald met: "De Here bewijze u LIEFDE, zoals ..." En in de fiere en nobele houding en woorden wordt de inhoud van dit woord overduidelijk:

"Ruth klemde (letterlijk: kleefde) zich aan haar vast"(1:14) en :Dring er bij mij niet op aan, dat ik u in de steek zou laten, door van u terug te keren (letterlijk: verlaten); want waar gij zult

heengaan zal ik heengaan, waar gij zult vernachten, zal ik vernachten: UW VOLK IS MIJN VOLK EN UW GOD IS MIJN GOD; waar gij zult sterven zal ik sterven, en DAAR zal ik begraven worden.”(1:16,17)

Ruth verbindt haar lot aan dat van Naomi, haar volk en haar God: dat is werkelijke trouw en liefde.

Doel:

Wie trouw is wordt geholpen

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

De mensen hebben honger in het beloofde land. Papa Elimelech, mama Naomi en hun twee zoons verhuizen naar een land waar wel te eten is. Daar woont Ruth. Eén van de jongens vindt Ruth erg lief. Hij trouwt met haar. Een ander meisje dat Orpa heet, trouwt met z'n broer. Ze houden allemaal erg veel van elkaar. Mama Naomi vertelt veel uit de Bijbel. Ruth en Orpa vinden de verhalen erg mooi. Na een lange tijd blijven mama Naomi, Ruth en Orpa alleen over. De vader en de jongens zijn er niet meer.

Materiaal: bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofddeelte

Vertelling:

Wat zijn ze verdrietig. Mama Naomi wil terug naar haar land en naar haar oude huis. Ruth en Orpa zeggen dat ze meegaan. Ze lopen en lopen. Mama Naomi is bezorgd. “Ga toch naar je eigen mama terug.” Zegt ze. “God zal met je zijn.” Oh, wat moeten ze weer huilen. “Nee,” zeggen Ruth en Orpa, “we vinden jou lief, we gaan met je mee.”

Nog een keer zegt mama Naomi: “Ga toch terug naar je eigen mama, dan kun je nog eens trouwen.” Orpa gaat terug, maar Ruth zegt tegen mama Naomi: “Jouw land is mijn land en jouw God is mijn God.” Ze wil echt meegaan.

Daar komen ze bij het oude huis van mama Naomi en iedereen is blij. Eén meneer vindt Ruth erg lief en trouwt met haar. Die meneer is heel rijk. Mama Naomi mag ook bij ze wonen. Ruth krijgt een zoontje en ze zijn allemaal heel erg blij, dat God zo goed voor ze gezorgd heeft.

Materiaal: bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing

Ruth houdt veel van Naomi. Ze houdt veel van God. God zorgt goed voor haar. Hij zorgt ook goed voor ons. Houd jij veel van papa en mama? Papa en mama houden van ons. God houdt ook van ons.

Materiaal: kartonnen huizen met achter de luiken foto's van alle familieleden (zie bijlage Peuterwerkwijzer 1)

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen mee

Liedjes: SL.I. 79: God houdt van mij dag aan dag
 SL.I. 68: Ik heb een heel lieve mama
 SL.I. 36: Als God woont in 't huisgezin

Leertekst

“Jouw land is mijn land, jouw God is mijn God.” Ruth 1:17 (bijlage k.11.1)

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt met de peuters

Liedje: SL.I. 54: De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: de peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: de leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.11.2).

12. HANNA GEEFT SAMUËL AAN GOD

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef hen een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I. 2: Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Kijk eens wat er vandaag op jullie stoeltjes ligt: kammen, borstels, washandjes. Vrijdag is een drukke dag, weet je nog? Je wast je haar, poetst je tanden en je schoenen. Het hele huis wordt geboend. Alles glimt en is mooi voor sabbat.

Materiaal: kammen, borstels, washandjes

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Allen zingen.

Liedje: SL.I. 1: Vrijdag is een drukke dag.

Vertelling (2):

Vingerspel: "Kleine Jantje"

Ken je mijn kleine Jantje? (*de rechterduim tonen*)

Mijn kleine Jantje is heel moe. (*de andere hand uitgestrekt, waarvan de duim tegen de wijsvinger wordt gehouden*)

Hij gaat zoet naar bedje toe. (*rechterduim in richting van linkerhand bewegen*)

Hij legt zijn hoofd op z'n kussen (*rechterduim op linker leggen*)
Hij rolt zich in de dekens warm en zacht (*linkervingers erover vouwen*)
Zo gaat hij slapen de hele nacht (*nagel op linkerduim steekt eruit*)
De morgen komt, de zon is op, weg met de dekens, (*linkervingers open vouwen*)
Vlug springt hij op, hij kleedt zich vlug aan, dat doet hij graag, (*rechterduim omhoog steken*)
Hij gaat naar de sabbatschool vandaag. (*duim maakt een wandelende beweging*)

Nu doen de kinderen voor zover mogelijk mee.

Vertelling (3):

Jantje gaat naar de kerk. Wij gaan op sabbat ook naar de kerk. Vandaag gaan we naar de kerk aan een mooi touw met gekleurde lussen. Iedereen mag één lus pakken.

Materiaal: het koord of dikke touw is 1 á 2 meter lang, afhankelijk van het aantal kinderen. De linten worden door het touw heen gevlochten of eraan vast genaaid. Enkele lussen extra is handig voor bezoekers.

Groepsvorm: peuters lopen twee aan twee aan de lussen rond

Werkvorm: tijdens het zingen heeft de leidster een koord met verschillende gekleurde lussen eraan bevestigd in haar handen en loopt voorop. De kinderen lopen twee aan twee achter de leidster aan door links en rechts van het koord een lus beet te pakken. Al zingend loopt de groep verschillende malen door de kindersabbatschool.

Liedje: SL.I. 11: Wij gaan op weg

Vertelling (4):

Wat fijn dat jullie hier zijn. Kijk de popjes zitten ook in een kring in de sabbatschool. Hier zijn kleine poppenbijbeltjes. Geef ieder popje maar een Bijbeltje.

Materiaal: knip voor ieder Bijbeltje twee stukken karton van ± 1 cm² met eventueel enkele kleine inlegblaadjes. Plak of niet de achterkant vast.

Groepsvorm: peuters gaan door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, peuters brengen de popjes een Bijbel

Liedje: SL.I. 58: Zo blij, zo blij.

Vingerspel: Sabbat

Verzin bijpassende bewegingen voor de peuters.

Zo zijn onze oogjes dicht, als wij slapen 's nachts
Zo doen wij ze open, als de sabbatzon vroeg lacht.
Zo vouwen wij de handjes, voordat wij eten gaan.

Zo drinken wij de melk, voordat wij naar de sabbatschool toe gaan.
Zo lopen wij met pap en mam, op sabbat naar de kerk.
Daar horen wij van onze God en van het zendingswerk.

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel: De bijenkorf (bijlagen 9.1, 9.2a en 9.2b)

Houd een gesprekje over bijen, die honing zoeken in de bloemen. Daarna brengen de bijen de honing naar de korf om het in de raat te doen. Illustreer met voorbeelden of op het viltbord.

Dit is een bijenkorf, maar de bijen zien we niet.

Maak de rechterhand bol, de linkerhand plat. Vingertoppen van de linkerhand omgebogen onzichtbaar in de rechterhand (ze worden onzichtbaar door de holte van de rechterhand)

Zij hebben zich verstopt zodat niemand ze ziet.

Nee schudden

Daar komen ze aan: we tellen ze vlug, 1, 2, 3

Linker wijsvinger, middelvinger, ringvinger naar buiten op "1, 2, 3"

Bzzzz...

Beide handen laten alle vingers vliegen op "bzzzz."

En in de korf terug.

Linker vingers weer naar binnen

Vouw nu je handjes vlug, anders komen de bijen terug.

Eerst voordoen, dan handeling per handeling aan de peuters leren. Daarna gezamenlijk uitvoeren.

Gebed: SL.I. 60: Ik spreek met God (2 coupletten)

III ZENDING

Vertelling (1):

Sommige mensen wonen in het bos. Ze hebben geen auto om naar de stad te gaan. In het bos is geen grote weg. Soms zijn er grasvelden in het bos. Daar kan een helikopter landen. Die brengt de dokter of de pleisters naar de mensen in het bos.

Materiaal: helikopter, platen van bos, dokterpop, medicijnen, karton met hutjes en papieren bomen erop.

Groepsvorm: de peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en laat de helikopter vliegen en op de grond neerdalen.

Vertelling (2):

De mensen in zo'n bos hebben hele andere huizen dan wij. De huizen zijn vaak van hout. Ze hebben alleen een deur. Ramen zijn er niet. De mensen slapen op de grond. Lampen zijn er niet.

De zon is hun lamp. Wij kunnen ons geld geven voor een helikopter. De helikopter kan de dokter en de medicijnen dan naar het bos brengen.

Materiaal: zie vertelling 1 en een touw aan de helikopter met een lucifersdoos waarin pleisters e.d. zitten

Groepsvorm: de peuters staan rondom landschap

Werkvorm: leidster vertelt, peuters laten om beurten de helikopter vliegen. Eén peuter haalt de collecte op.

Liedje: SL.I. 29: Een boot gaat varen (boot vervangen door vliegmachien)

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: allen “vliegen” met hun armen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal samen.

Liedje: SL.I. 65: Zie de kind'ren groeien (Zie ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en zingt, peuters zingen mee.

V THEMA “Wij moeten doen wat de Bijbel zegt”

Doel:

De Bijbel vertelt over God.

Vertelling:

In de Bijbel staat, dat God heel veel van ons houdt. Ook staat er, dat God het fijn vindt als wij van Hem houden. Wat kunnen wij doen om van God te houden? Dat kun je ook in de Bijbel lezen.

Materiaal: maak een omslag van wit karton zo groot als een vouwblad. Zet er met goudverf "Bijbel" op. Neem 10 gekleurde vouwblaadjes van karton en leg die ertussen. Perforeer er twee gaatjes in en doe er een mooi gekleurd lint door met een strik. Schrijf op ieder blad iets eenvoudigs met een bijgeplakt knipsel. 1. Wij moeten heel veel van God houden. 2. God wil graag dat wij met Hem praten, dat is bidden. (plaatje van knielend kind; zie bijlage 9.1) Bijbels van vilt en plaatjes van de schepping; poëzie plaatjes of kaarten.

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren en kijken in Bijbel

Liedje: SL.I. 15: Ik open mijn Bijbel

Vingerspel:

Hier is Gods Woord, de Bijbel	- <i>handen tegen elkaar</i>
Die ik altijd opensla	- <i>handen open</i>
En steeds weer met me meeneem	- <i>arm houden alsof er een boek onder zit</i>
Als ik naar de kerk toe ga	- <i>kerk maken met vuisten, wijsvingers omhoog</i>

Vertelling:

In de Bijbel lees je over de mooie planten, de bloemen en alle dieren, die God ons geeft. Hij wil graag dat we er goed voor zorgen.

Materiaal: Bijbels met plaatjes

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren en kijken in Bijbel

Liedje: Bij ieder plaatje één couplet van:

SL.I. 45: De wereld is vol bloemetjes

SL.I. 46: Wil je steeds vriendelijk zijn

SL.I. 74: Weet je wie zegt

VI

DE LES: HANNA GEEFT SAMUËL AAN GOD

Tekst: 1 Samuël 1,2

Toelichting:

Het verhaal van 1 Samuël 1 en 2 is enerzijds ontroerend, anderzijds veroorzaakt het een zekere opstand bij de nauwkeurige lezer. Meteen aan het begin worden de personen voorgesteld in een zeer gespannen verhouding. Elkana (= God heeft geschapen) heeft twee vrouwen, waarvan er één kinderen heeft en de andere niet. Pennina tergt, vernedert en krenkt daarom Hanna. De situatie doet aan die van Hagar en Sara denken. Elkana zelf blijkt een vroom man te zijn. Niet alleen gaat hij jaarlijks naar de tempel om er (naar alle waarschijnlijkheid) Loofhuttenfeest te vieren, maar hij neemt ook zijn hele gezin met zich mee. Daarbij moet het een fijngevoelig man zijn geweest die erg veel van Hanna moet hebben gehouden. Immers is het gebruikelijk in het Oude Midden-Oosten dat de kinderloze vrouw niet bemind wordt. Elkana vormt daarop een uitzondering. Bij het verdelen van het offervlees, dat na het offer, opgegeten kan worden verdeelt hij het zo, dat Hanna een dubbele portie van hem krijgt in vergelijking met de andere leden van zijn gezin. In de woorden die hij tot Hanna spreekt, klinkt medeleven (v. 8).

Hanna ging zeer gebukt onder dit gebrek. De bijbelschrijver zegt het met veel herhaling en d.m.v. bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden: zij weende (2x), verdrietig gestemd (v. 8), bitter bedroefd (10), en weende (3^e maal) zeer diepbedroefd, grote zorg en smart (v. 16). In haar wanhoop bidt zij tot God langer dan gewoonlijk. Dit valt op, want de priester van het heiligdom, Eli, begeeft zich naar haar, omdat hij de indruk heeft, dat er iets niet in orde was met deze vrouw. Hij hield haar voor een dronken vrouw. Hanna legt hem uit wat er aan de hand is en zij wordt door hem gezegend. Dit moet haar vertrouwen hebben ingeboezemd want de tekst zegt ... zij at weer en haar gelaat toonde geen droefheid meer.

Een jaar later bevalt ze van een zoon en houdt zich aan haar belofte (v. 24 t/m 28) hem aan God af te staan. Ook dit toont een geweldige vroomheid. Zelfs in het Midden-Oosten was het geen lichte zaak je kind zo maar af te staan van een zo jonge leeftijd. Voor Hanna was er een wonder gebeurd. God had haar smeekbede verhoord. Zij had het moeder worden ervaren en was waarschijnlijk meer dan gelukkig voor vol aangezien te worden door de mensen om haar heen. Ook t.a.v. Pennina, die niet meer in het verhaal genoemd wordt, kon zij zich als een gelijke voelen. Al die tijd die tot haar beschikking is om voor het kind te zorgen benut ze ten volle. In die periode gaat ze niet meer naar het heiligdom en doet niet mee aan de feesten. Het hebben van een kind is haar een waar feest. De woorden die ze uitspreekt tot Eli de priester spreken boekdelen.

“om deze jongen heb ik gebeden. En de Here heeft mij gegeven, wat ik van Hem gebeden heb. Daarom sta ik hem aan de Here af.”

Hanna erkent ten volle dat zij Samuël van God heeft gekregen. 't Ging niet om puur toeval. Zij weet wie de weldoener is, daarom kan ze er toe over gaan hem aan God terug te geven.

In 2:1-10 volgt een dankpsalm door Hanna aan God gericht. Hij is te vergelijken met de lofzang van Maria in het Nieuwe Testament. Het is geen danklied door Hanna of voor Hanna gedicht, omdat het niet gaat om dank voor de geboorte van een kind, maar om de hulp die de dichter in de strijd van God ontving. Vanwege v.5 kon het ook door Hanna gebeden worden.

Het tweede gedeelte van 1 Samuël 2 is gewijd aan de toestand van het heiligdom. De zonen van Eli zijn geen waardige opvolgers van hun vader. Zij behandelen de pelgrims op onbeschofte wijze, eigenen zich toe wat hun niet toekomt, overtreden op verschillende punten de richtlijnen

van Mozes (door o.a. vet te eten, Lev. 3:17) en slapen met de vrouwen die dienst doen bij de tent der samenkomst. Soms denkt men dat het hier gaat om tempelprostituees die men in het heidense Palestina zowat in elke tempel aantreft. Israël zou dan beïnvloed zijn geweest door deze godsdiensten en de tempelprostitutie hebben overgenomen. Dit is onwaarschijnlijk omdat juist in deze godsdiensten de priester met deze tempelprostituees seksuele handelingen dient te verrichten. Hier wordt het slapen van Chofni en Pinechas met deze vrouwen als een overtreding gezien.

Dit hele tekstgedeelte schept een schril contrast met de vroomheid van Elkana en Hanna die jaarlijks naar de tempel komen om er God te aanbidden. Ook zij moeten dus deze praktijken hebben kunnen vaststellen. Toch blijken ze vertrouwen in Eli te hebben gehad, want ze halen hun zoontje er niet weg. Het verhaal wordt ingeraamd met opmerkingen over Samuël (v.11,18,26,21). Dit wordt de nieuwe leider van Israël, de familie van Eli heeft afgedaan (v.27-36). God wil een betrouwbaar “priester” aanstellen! De lezer weet intussen om wie het gaat: de jonge Samuël

Doel:

Wie gelooft zal gegeven worden.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Als een papa en een mama een kindje krijgen, zijn ze erg blij. Ze houden heel veel van hun kindje. Nu wonen er een papa en een mama in Israël, die geen kindje hebben. De papa houdt veel van de mama en hij vindt het niet erg. Ieder jaar gaan ze naar het huis van God. Dan is de mama zo verdrietig, dat ze geen kind kan meenemen, net als de andere papa's en mama's.

Op een keer praat mama Hanna met God. Ze bidt en vraagt God: “Geef me alstublieft een lief jongetje.” Ze zegt tegen God: “Als ik hem krijg, zal ik hem hier terugbrengen, als hij groot genoeg is. Dan zal hij altijd voor U werken.”

Materiaal: bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Hoofdedeelte

Vertelling:

Mama Hanna bidt in het huis van God. Er is een oude meneer vlakbij. Hij heet Eli. Hij werkt in het huis van God. Wat is dat nu? Hanna doet erg verdrietig. Zij praat met God. Meneer Eli vraagt aan Hanna wat er is. Hanna vertelt dat ze aan God een lief jongetje vraagt omdat ze heel verdrietig is. “Goed”, zegt de man, “wat je vraagt zul je krijgen.”

En ja hoor, Hanna krijgt een lief jongetje en ze noemt hem Samuël. Eerst blijft Samuël bij zijn moeder, maar als hij groot genoeg is, mag hij mee met zijn papa en mama naar het huis van God om voor Hem te werken, samen met meneer Eli. Net zoals zijn mama aan God beloofd heeft.

Materiaal: bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren.

Toepassing

Vertelling:

“Itte hebbe, itte hebbe.” Zegt Benny als Monica tekent. Kleine Benny wil altijd alles hebben van Monica. Het potlood, de pop, de schep. Benny is heel klein. Hij kan nog niet lopen en maar een paar woordjes praten. Benny is nog maar een baby. Monica vindt de baby heel lief. Zij is al groot. Ze is al drie jaar. Soms is Benny een beetje lastig als hij alles afpakt. Monica is groot, ze leent aan Benny, dat vindt ze goed. Ze is blij dat ze een broertje van de Here God heeft gekregen.

Materiaal: bijlagen 12.1 t/m 12.3

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren en bekijken de platen.

Liedjes: SL.I. 32: Het kleine kindje zingt en speelt
Zing 14: Prijst Hem, kleine kind'ren

Leertekst

“Hanna geeft Samuël aan God.” 1 Samuël 1:28 (zie bijlage k.12.1)

VII SLUITING

Gebed: leidster dankt met de peuters.

Liedje: SL.I. 54: De sabbatschool gaat sluiten

Groepsvorm: de peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: De leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters. (zie bijlage k.12.2).

13. SPREEK HEER, UW KNECHT LUISTERT

ATTENTIE: Raadpleeg eerst pagina 2 en 3!

I VOOROPVANG

Laat de peuters even rustig op hun stoeltjes met een speelgoedbeest spelen. Ze zijn al in de sabbatschool. Zorg voor een rustige en prettige sfeer. Vergeet niet op te ruimen voor de opening begint. Iedere peuter kan zijn of haar presentiekaart bijplakken (zie bijlage: presentiekaart 1 en 2).

Materiaal: speelgoedbeesten, eventueel boekjes, poppetjes of auto's

Groepsvorm: alle peuters mogen zelf een plekje kiezen

Werkvorm: leidster laat peuters kiezen uit speelgoedbeesten, e.d.

II OPENING

Welkom:

Verwelkom elke peuter afzonderlijk. Zijn er bezoekers? Geef hen een plaatje ter herinnering.

Liedje: SL.I. 2: Sabbat is een blijde dag

Vertelling (1):

Kijk eens wat er vandaag op jullie stoeltjes ligt: kammen, borstels, washandjes. Vrijdag is een drukke dag, weet je nog? Je wast je haar, poetst je tanden en je schoenen. Het hele huis wordt geboend. Alles glimt en is mooi voor sabbat.

Materiaal: kammen, borstels, washandjes

Groepsvorm: peuters zitten in kring

Werkvorm: leidster vertelt en demonstreert. Allen zingen.

Liedje: SL.I. 1: Vrijdag is een drukke dag.

Vertelling (2):

Vingerspel: "Kleine Jantje"

Ken je mijn kleine Jantje? *(de rechterduim tonen)*

Mijn kleine Jantje is heel moe. *(de andere hand uitgestrekt, waarvan de duim tegen de wijsvinger wordt gehouden)*

Hij gaat zoet naar bedje toe. *(rechterduim in richting van linkerhand bewegen)*

Hij legt zijn hoofd op z'n kussen (*rechterduim op linker leggen*)
Hij rolt zich in de dekens warm en zacht (*linkervingers erover vouwen*)
Zo gaat hij slapen de hele nacht (*nagel op linkerduim steekt eruit*)
De morgen komt, de zon is op, weg met de dekens, (*linkervingers open vouwen*)
Vlug springt hij op, hij kleedt zich vlug aan, dat doet hij graag, (*rechterduim omhoog steken*)
Hij gaat naar de sabbatschool vandaag. (*duim maakt een wandelende beweging*)

Nu doen de kinderen voor zover mogelijk mee.

Vertelling (3):

Jantje gaat naar de kerk. Wij gaan op sabbat ook naar de kerk. Vandaag gaan we naar de kerk aan een mooi touw met gekleurde lussen. Iedereen mag één lus pakken.

Materiaal: het koord of dikke touw is 1 á 2 meter lang, afhankelijk van het aantal kinderen. De linten worden door het touw heen gevlochten of eraan vast genaaid. Enkele lussen extra is handig voor bezoekers.

Groepsvorm: peuters lopen twee aan twee aan de lussen rond

Werkvorm: tijdens het zingen heeft de leidster een koord met verschillende gekleurde lussen eraan bevestigd in haar handen en loopt voorop. De kinderen lopen twee aan twee achter de leidster aan door links en rechts van het koord een lus beet te pakken. Al zingend loopt de groep verschillende malen door de kindersabbatschool.

Liedje: SL.I. 11: Wij gaan op weg

Vertelling (4):

Wat fijn dat jullie hier zijn. Kijk de popjes zitten ook in een kring in de sabbatschool. Hier zijn kleine poppenbijbeltjes. Geef ieder popje maar een Bijbeltje.

Materiaal: knip voor ieder Bijbeltje twee stukken karton van ± 1 cm² met eventueel enkele kleine inlegblaadjes. Plak of niet de achterkant vast.

Groepsvorm: peuters gaan door de klas

Werkvorm: leidster vertelt, peuters brengen de popjes een Bijbel

Liedje: SL.I. 58: Zo blij, zo blij.

Vingerspel: Sabbat

Verzin bijpassende bewegingen voor de peuters.

Zo zijn onze oogjes dicht,
Als wij slapen 's nachts

Zo doen wij ze open,
Als de sabbatzon vroeg lacht.

Zo vouwen wij de handjes,
Voordat wij eten gaan.
Zo drinken wij de melk,
Voordat wij naar de sabbatschool toe gaan.

Zo lopen wij met pap en mam,
Op sabbat naar de kerk.
Daar horen wij van onze God
En van het zendingswerk.

Gebedsvoorbereiding:

Vingerspel: De bijenkorf (bijlagen 9.1, 9.2a en 9.2b)

Houd een gesprekje over bijen, die honing zoeken in de bloemen. Daarna brengen de bijen de honing naar de korf om het in de raat te doen. Illustreer met voorbeelden of op het viltbord.

Dit is een bijenkorf, maar de bijen zien we niet.

Maak de rechterhand bol, de linkerhand plat. Vingertoppen van de linkerhand omgebogen onzichtbaar in de rechterhand (ze worden onzichtbaar door de holte van de rechterhand)

Zij hebben zich verstopt zodat niemand ze ziet.

Nee schudden

Daar komen ze aan: we tellen ze vlug, 1, 2, 3

Linker wijsvinger, middelvinger, ringvinger naar buiten op "1, 2, 3"

Bzzzz...

Beide handen laten alle vingers vliegen op "bzzzz."

En in de korf terug.

Linker vingers weer naar binnen

Vouw nu je handjes vlug, anders komen de bijen terug.

Eerst voordoen, dan handeling per handeling aan de peuters leren. Daarna gezamenlijk uitvoeren.

Gebed: SL.I. 60: Ik spreek met God (2 coupletten)

III ZENDING

Vertelling (1):

Sommige mensen wonen in het bos. Ze hebben geen auto om naar de stad te gaan. In het bos is geen grote weg. Soms zijn er grasvelden in het bos. Daar kan een helikopter landen. Die brengt de dokter of de pleisters naar de mensen in het bos.

Materiaal: helikopter, platen van bos, dokterpop, medicijnen, karton met hutjes en papieren bomen erop.

Groepsvorm: de peuters in een kring

Werkvorm: leidster vertelt en laat de helikopter vliegen en op de grond neerdalen.

Vertelling (2):

De mensen in zo'n bos hebben hele andere huizen dan wij. De huizen zijn vaak van hout. Ze hebben alleen een deur. Ramen zijn er niet. De mensen slapen op de grond. Lampen zijn er niet. De zon is hun lamp. Wij kunnen ons geld geven voor een helikopter. De helikopter kan de dokter en de medicijnen dan naar het bos brengen.

Materiaal: zie vertelling 1 en een touw aan de helikopter met een lucifersdoos waarin pleisters e.d. zitten

Groepsvorm: de peuters staan rondom landschap

Werkvorm: leidster vertelt, peuters laten om beurten de helikopter vliegen. Eén peuter haalt de collecte op.

Liedje: SL.I. 29: Een boot gaat varen (boot vervangen door vliegmachien)

Groepsvorm: peuters lopen door de klas

Werkvorm: allen "vliegen" met hun armen

IV VERJAARDAG

Vertelling:

Het is feest, want ... is jarig. Laten wij muziek maken voor de jarige.

Materiaal: triangel, trommel, bel, schudkoker, enz.

Groepsvorm: peuters in een kring

Werkvorm: peuters maken om de beurt geluid met hun instrument, daarna allemaal samen.

Liedje: SL.I. 65: Zie de kind'ren groeien (Zie ons Jantje...)

Vertelling:

Als je een verjaardagsgave hebt, mag je die bij de collecte leggen. Hier is een mooie schudkoker met je naam en je leeftijd erop. Die mag je mee naar huis nemen.

Materiaal: versierde wc-rol met erwten of rijst erin

Liedje: Bij ieder plaatje één couplet van:
SL.I. 45: De wereld is vol bloemetjes
SL.I. 46: Wil je steeds vriendelijk zijn
SL.I. 74: Weet je wie zegt

VI DE LES: SPREEK HEER, UW KNECHT LUISTERT

Tekst: 1 Samuël 2:18; 3

Toelichting:

Het verhaal van de roeping van Samuël is bijzonder sober en eenvoudig verteld. Ook hier weer vormen twee opmerkingen over Samuël het kader waarin het geheel gelezen moet worden.

De tekst begint en eindigt met een belangrijke opmerking over de toekomstige leider van het volk:

v.1 De jonge Samuël was in diens des Heren onder toezicht van Eli.

4:1 En het woord van Samuël kwam tot geheel Israël.

Van de eerste zin naar de laatste is er een hele ontwikkeling. Eerst is hij in dienst van Eli, daarna is hij de man naar wie het volk luistert omdat men in hem een profeet erkent. Dit wordt uitdrukkelijk gezegd in de tekst zelf:

“En geheel Israël kwam tot erkenning dat aan Samuël door de Here het ambt van profeet was toevertrouwd.”(3:20).

De schrijver laat niet na om uit te leggen wat dat inhoudt:

“De Here verscheen (= liet Zich zien) ook verder in Silo, want Hij openbaarde Zich in Silo aan Samuël door het woord des Heren” (3:21)

Het verhaal dat er aan vooraf gaat verklaart hoe de roeping van Samuël in zijn werk is gegaan. De Here riep hem werkelijk. Het werkwoord roepen wordt hier in alle duidelijkheid weergegeven. Drie keer riep de Here hem zonder dat de jongen in de gaten had dat het God was. De tekst geeft dan ook een noot van verklaring door aan te stippen: “Samuël nu kende de Here nog niet; nog nooit was hem een woord des Heren geopenbaard.” (3:7) Dit laatste houdt in, dat de profeet op één of andere wijze een speciale kennis of gave moet hebben gehad, om de stem van God te onderscheiden. Samuël hoorde de stem wel, maar begreep niet dat het God was die met hem sprak. Eli, de zeer oude man, waarvan gezegd wordt in het verhaal dat hij de lamp Gods was, die nog niet was uitgegaan, (3:3) begreep na drie keren dat de jongen hem uit de slaap was komen halen, dat God tot de jonge Samuël had gesproken. Nadat hij hem de nodige instructies heeft gegeven ervaart Samuël wat het is om het woord des Heren te ontvangen. De boodschap was niet verheugend en hij durft dan ook, uit respect voor de oude man, geen verslag uit te brengen (3:15).

Nadat deze aan bleef dringen deed de jonge profeet zijn plicht. Eli is op een leeftijd gekomen dat hij erin berust en met de woorden: “Hij is de Here, Hij doet wat goed is in zijn ogen.” (3:18) rondt hij het gesprek af. Vanaf dat ogenblik neemt de jonge profeet de taak van de oude over (zie v.20,21). Hij groeit verder op en God bleef aan zijn zijde. Samuël blijkt een zeer getrouw dienstknecht van God te zijn, daar hij niets van de boodschappen van God verloren liet gaan: “Hij liet geen van zijn woorden ter aarde vallen.” (v.20)

De rest van het levensverhaal van de richter, priester en profeet Samuël toont aan dat hij dat is gebleven. Het is één van de weinige figuren uit de Bijbel waarop de bijbelschrijver geen negatieve kritiek kan uiten.

Doel:

God gebruikt wie gehoorzaam is.

Behandeling:

Inleiding

Vertelling:

Samuël is door zijn mama naar het huis van God gebracht, net zoals ze dat aan God beloofd heeft. Daar helpt hij Eli met allemaal werkjes. Hij poetst en veegt, hij stoft af. Zo blijft het huis van God mooi, schoon en glimmend. Ieder jaar komt zijn mama op bezoek. Ze is blij als ze haar jongen weer ziet. Ieder jaar krijgt hij nieuwe kleren. Die kleren brengt ze mee als ze komt. Steeds zijn ze een beetje groter, want Samuël groeit flink.

Materiaal: een paar verschillende maten jasjes om te laten zien hoeveel een kind groeit per jaar, bijpassende viltfiguren.

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster toont de kleren en laat zien dat een 'groot' kind geen kleine kleren aan kan.

Hoofddeelte

Vertelling:

Eli houdt veel van Samuël. Hij vindt het fijn dat hij iedere dag zo goed geholpen wordt. Samuël doet iedere dag gehoorzaam wat Eli hem vraagt. Als Eli hem vraagt te vegen, dan maakt hij de vloer mooi schoon. Zo zijn er heel veel dingen.

Op een avond is het al laat en Samuël slaapt. Ineens hoort hij zijn naam roepen. "Oh, Eli roept mij zeker." Denkt hij. Hij rent naar Eli om te vragen wat hij doen kan. Eli ligt ook te slapen en hij stuurt Samuël weer naar bed. "Samuël, Samuël." Klinkt het weer. Nog eens staat Samuël op en rent naar Eli. Weer stuurt Eli hem naar bed. De derde keer is Samuël zo verbaasd. Wie roept hem toch? Eli zegt nu dat de Here God Samuël heeft geroepen. "Samuël, als je weer geroepen wordt terwijl je in bed ligt, moet je goed luisteren en zeggen: Spreek Heer, uw knecht hoort." Zal God echt met hem spreken? Stil ligt hij in zijn bed en luistert. Ja hoor, daar klinkt het weer: "Samuël..." Zachtjes zegt Samuël: "Spreek Heer, uw knecht luistert." Dan vertelt God een heleboel aan Samuël. Hij vertelt dat Samuël later in de plaats van Eli zal werken, als Eli te oud wordt. De volgende morgen praten Eli en Samuël over alles wat God gezegd heeft.

Materiaal: bijpassende viltfiguren

Groepsvorm: de peuters zitten in een kring

Werkvorm: leidster vertelt, peuters luisteren

Toepassing

Vertelling:

Als papa of mama je iets vraagt, kun je luisteren net als Samuël. Je kunt steeds gehoorzaam zijn als je iets gevraagd wordt. Soms kun je papa of mama helpen met afwassen of de auto wassen, e.d. Dan zijn papa en mama blij. God is ook blij als je gehoorzaam bent.

Materiaal: afwasteiltje met poppenservies, droogdoek, afwasborstel.

Groepsvorm: peuters om de beurt bij materiaal

Werkvorm: leidster wast af, peuters mogen afdrogen.

Liedjes: SL.I. 75: Wil jij graag een helper zijn?
SL.I. 62: Wie wil papa helpen?

Leertekst

“Spreek Heer, uw knecht luistert.” 1 Samuël 3:10 (zie bijlage k.13.1)

VII SLUITING

Gebed: De leidster dankt met de peuters.

Liedje: SL.I. 54: De sabbatschool gaat sluiten.

Groepsvorm: peuters lopen in kring rond

Werkvorm: leidster en peuters geven elkaar de hand en lopen in kring rond. Bij “tot ziens” laten ze de handen los en zwaaien naar elkaar.

Afscheid: leidster geeft de door haar ingekleurde leertekst mee aan de peuters (zie bijlage k.13.2).